

„A roma atyafiak életében igen jelentős változás ez. Az volt már a megtérésük, hitre jutásuk is, ami azonban újabb súlyos kérdést vetett fel mindenki számára: miből éljenek meg ezután, ha már nem lehet úgy, ahogyan addig?”

„Nyitott ajtót adtam elé” ▶ 5. oldal

„Mi siketek vagyunk: az érzelmi világunk, a lélek érzése és a vizualitás számunkra nagyon fontos. Örülünk, hogy most már a hallássérültekhez is eljuthat az evangélium.”

Jelbeszélgetések a Reménység fesztiválon

▶ 7. oldal

„Az alig kétszáz ezer főt számláló országban szinte kivétel nélkül mindenki keresztény. Balgán provokatív kérdésemre, hogy Szamoán mit csinálnak vasárnaponként az emberek, Susana csodálkozva felel: »Hát templomba mennek! Az a nap az Úré.«”

New York – öt imanapon át ▶ 8–9. oldal

Amikor a kevesebb nem több! ▶ 2. oldal
Égtájoló dr. Fabiny Tamással ▶ 3. oldal
Jézussal futok ▶ 4. oldal

Interjú Széll Bulcsú lelkésszel ▶ 10. oldal
Meddig sántikáltak kétfelé? ▶ 11. oldal
Szó a harang! ▶ 13. oldal

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

Luther Market – Egyházunk Üllői úti adminisztrációs központjának udvarán múlt pénteken ismét lehetőség nyílt „megízlelni” a Filadelfia Evangélikus Egyházközség szociális földprogramjának gyümölcsait (és zöldségeit). A nyíreleki lelki ébredés változatos eredményeiről riportunk az 5. oldalon.

A tisztújítás zsinat által meghatározott rendjének megfelelően a Magyarországi Evangélikus Egyház mindhárom kerületében lezajlottak az egyházkerületi, illetve egyházkerületi szintű választások. Mint arról lapunk is folyamatosan tudósít, az egyházkerületi elnökségek tisztségviselőinek (esperesek, egyházkerületi felügyelők) többségét már be is iktatták. Legutóbbi lapszámunk idején azonban még csak a Déli Egyházkerület újraválasztott felügyelőjének – Radosné Lengyel Annának – a személye volt ismert. Időközben a másik két egyházkerületben is lezajlott a felügyelőválasztás, melynek eredményeként az elkövetkezendő hatéves ciklusban északon dr. Fábri György tölti be a felügyelői tisztséget (Egerszegi Béla felügyelőjelölt 25, míg dr. Fábri György 51 szavazatot kapott.). A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben az első választási forduló nem hozott eredményt. (Az ajánlások beérkezése után a jelöltséget vállaló Kissné Kárász Rózsa, Mészáros Tamás és Végh Szabolcs közül választhattak az egyházkerület presbitériumai.) A második fordulóban Mészáros Tamás 70, Végh Szabolcs pedig 38 szavazatot kapott, így az egyházkerület új felügyelője Mészáros Tamás lett. (A nyár folyamán mind a két új egyházkerületi felügyelőt tervezzük meginterjúvolni lapunkban.)

DR. FÁBRI GYÖRGY

MÉSZÁROS TAMÁS

LENGYEL ANNA

Kompromisszum – mint erkölcsi magatartás

■ PÁTKAI RÓBERT

Kölcsönös engedmények alapján létrejött megegyezés – ez a latin eredetű *kompromisszum* szó jelentése. Tehát nem megalkuvást jelöl, hanem etikai töltésű kifejezés; arra utal, hogy a felek a cél vonzásában és a közérdek javára készek járható, közös utat keresni. És mivel az egyes embernek – éppúgy, mint a közösségnek – alkalmazkodnia kell a természeti, történelmi, szociális milióhoz, vagyis érdekeit mások érdekeivel, céljait mások céljaival, elveit mások elveivel kell összehangolnia, sokszor a kompromisszum a közösségi élet egyetlen *modus vivendije*.

Családi közösség, társadalmi élet, gazdasági együttműködés, nemzetközi politika nem képzelhető el kompromisszum nélkül. A fanatikus egoizmus, amely csak önmagát lát, és a fanatikus idealizmus, amely csak a saját igazságot fogadja el érvényesnek, olyan szélsőség, olyan radikálisan konzekvens negatív magatartás, melynek képviselői – a pszichológusok szerint – ideggyógyintézetbe valók, ahol vigyáznak rájuk, és segíteni akarnak rajtuk. Ha viszont mindennapi emberek között élnek, esetleg magas hivatali, társadalmi pozíciókat töltenek be, akkor nagy tragédiák okozóivá válhatnak.

A megoldást kereső ember belátja, hogy a kompromisszum a konfliktus és a tragédia elkerülésének sokszor egyetlen útja.

Nekünk, magyaroknak kormány szinten, a pártok vonatkozásában, a határon túli magyar szervezetek életében, a nyugati szórványmagarság összefüggésében éppúgy, mint egyéni életünkben, tudnunk kell, hogy a mi nemzeti vagy éppen személyes igazságunk semmilyen vonatkozásban nem különíthető el az egyetemes emberi igazság egészétől.

Napjainkban fájdalmasan tapasztaljuk, hogy a határainkon túli szelektív jogérzékenység még mindig mennyire életromboló, és semmibe veszi az igazság egy és oszthatatlan valóságát. Tanúi vagyunk a nacionalizmusok sorozatos atrocitásainak, a kormányzati kompromisszumkésztség, a közös megoldást kereső magatartás hiányának.

Ezért nekünk következetesen vállalnunk kell az egyetemes emberi igazság, az emberi jogok minden más felülíró fontosságát. Abba pedig sorsdöntően beletartozik, hogy ha bennünket érnek jogfosztások, diszkriminációk, az eleve többet jelentsen számunkra magyar sérelemnél. A bárhol megsértett emberi igazság kapcsán hangsúlyosan részünk kell, hogy legyen a tiltakozó kiáltásban, a szellemi szolidaritás vállalásában. Ilyen nemzetpolitika és állampolgári magatartás a magyar sérelmek orvoslásához is kedvezőbb nemzetközi hajlandóságot tud ébreszteni.

A humánus, a szolidaritás, az igazság, az erkölcs zsinórjait, a szellem és a szószék igaza már nem csupán fölöttünk lebegő eszmény és mérce, amelyet délutáni kávézás közben szóba hozunk, hanem a legrealisabb követelmény számunkra. Ez egyénileg azt jelenti, hogy gyarló világunkban csak a személyes vállalás és a felelősség ad értelmet és értéket a létezésnek, és válik társadalmat és nemzetet formáló erővé. Ha olyan büszkén beszélünk a természettudományok forradalmáról, vajon társadalmi és nemzeti adottságaink ismeretében milyen realis indokkal akarjuk hinni, hogy erkölcsi forradalom nélkül képesek leszünk élni és életben maradni?

A kompromisszum – mint megvalósulásra és gyakorlati átültetésre szánt fogalom – nemcsak a szociológusokat és a pszichológusokat érdekli, hanem, érthetően, a keresztény

teológiai etikának is fontos része. E helyütt aligha vállalkozhatunk másra, mint arra, hogy néhány gondolatot ragadjunk ki e problematikából, a megoldási kísérletekből, és a magunk számára levonjuk a gyakorlati tanulságot.

A keresztény etika alapja az isteni parancs, amely feltétel nélkül követeli a szeretetet és az igazságot. Viszont mi képtelenek vagyunk kiegyenlíteni a szeretet és igazság elvi és gyakorlati ellentétét. De ha magában a parancsban nem lenne is feszültség, mi akkor sem tudnánk mást tenni – tudatosan vagy tudat alatti megkötöttségünkön eredően –, mint hogy elene szegülünk Isten parancsának. Amikor elhangzik a parancs: „*Tedd ezt!*” – bennünk működni kezd valami *engedetlenségi mechanizmus*, és így felelünk: „*Nem teszem.*”

A kérdésnek egy további tényezője a világban keresendő, az emberi milióben. Ennek egészen más a szerkezete, mint a parancs. Az egyik négyes, a másik kör. Nem lehet a parancsot és a világot összeilleszteni. Vagy az egyiknek, vagy a másiknak törnie kell. A parancs szemben elhangzó szubjektív *nem teszem* mellett tehát ott van a világban benne rejlő objektív akadály: *nem lehet.*

Végül a parancs betölthetlenségének egyik oka az a szituáció, amelybe belekerülhetünk, s amelyből bűn nélkül, tehát az isteni parancs megszegése vagy elhárítása nélkül egyszerűen nem lehet kilábolni. Még világosabban: sok helyzetből nincs olyan kivezető út, amely bűn nélkül való lenne.

Nos, ilyen körülmények között az ember töprengeni kezd: mit tehetünk? Három lehetőségünk van.

Az egyik az, hogy halálosan komolyan vesszük Isten parancsát, és ennek következtében radikálisan szakítunk a világgal. Vállaljuk a mártíromságot vagy a remeteséget.

A másik lehetőség, hogy komolyan vesszük a világot, és radikálisan szakítunk az Istennel. Vagyis azt tesszük, amit két évszázad *sátános költői* (Byron, Prevert, Carducci) romantikusan így fejeztek ki: emeld fel a fejedet, ember, nincs fölötted semmiféle parancsoló kényúr! Amit két évszázad filozófusai elméleti vagy történelmi indoklással hirdettek: ember, cselekedeteid mértéke nem lehet más, csak a magad érdeke vagy a veled együtt élők java – azt korunk embere romantika és filozófia nélkül gyakorolja: szakított Istennel, és ügyet sem vet parancsára.

E két véglet, a világmegvetés és az Isten-tagadás között ott van számunkra a harmadik lehetőség is, s ez az *etikai kompromisszum*.

Volt egy megoldási kísérlet, amely Ernst Troeltsch (1865–1923) nevéhez fűződik. Szerinte nem kell szakítanunk sem Istennel, sem a világgal, sem a kereszténységgel, sem az európaisággal. Nyugodtan választhatjuk a kompromisszumot, mert ha egy új tényezőt építünk bele a kompromisszum szerkezetébe – éspedig az időnek és a történetiségnek a tényezőjét –, akkor a kompromisszum nem jelent szégyenletes megalkuvást. Isten parancsának célja az, hogy megvalósuljon a történelemben az ő országa. Ezt a célt a maga teljességében mindig szem előtt kell tartanunk, de a történelmi lehetőséghez alkalmazkodva lépésről lépésre kell megközelítenünk.

Ezt a teológiai érvelést kérdőjelezte meg Paul Tillich (1886–1965), aki ugyancsak sokat töprengett az időbeli lét problémái fölött. Szinte szenvedélyes haraggal bálványimádásnak nevezte ezt az optimista fejlődés-hitét: „Fejlődés, végtelen fejlődés! Béke, béke az egész világon! Boldogság, boldogság mindenkinek! – mindig voltak prófétái ennek a bálványimádásnak, hazug próféták, akik ezt kiáltották! És íme, mi történt?”

Igen, azt történt, hogy a tudo-

mány és a technika segítségével az emberiség valóban sokat fejlődött, előrehaladt, de nem Isten országa felé, hanem a teljes megsemmisülés felé. Mi már nem tudunk bízni az automatikus fejlődésben.

Ebből a vázlatos ismertetésből nem tűnhetett ki kellő élességgel az, hogy korunk legáltalánosabb teológiai és erkölcsi kérdéséről van szó, amikor a kompromisszum lehetőségéről és etikai szükségességéről beszélünk. Naplók, regények, színdarabok viaskodnak vele. A gyakorlati választ esetenként kell megadnunk, igen sokszor nem kis vajudással.

A kompromisszum elkerülhetetlen az ember életében, de hozzá kell tennünk, hogy az igazi kompromisszumnak feltételei vannak. Az egyik az, hogy bár a közös jó érdekében az „élni és élni hagyni” alapján valamit feladok addigi merev álláspontomból, de soha nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a végső erkölcsi norma az isteni akarat.

A kompromisszum másik feltétele pedig, hogy tekintetbe vegyük a felebarát érdekét. Soha nem szabad tehát kompromisszumot kötni a *szeretet ellen*. De ha kompromisszumot kötünk a szeretet jegyében, a közösen vállalt cél érdekében, akkor már szolidaritást vállaltunk egy közös vagy közösségéért.

Témánk felvetése nagyon gyakorlati. Mindannyiunknak szinte naponként kell választ találnunk a kérdésre: mikor és miben legyünk engedékenyek, és mikor és miben legyünk hajthatatlanok? Adjon Isten nekünk bölcs hajlékonyságot minden dologban – a szeretet kivételével. A szeretet dolgában pedig adjon megalkuvás nélküli hajthatatlanságot.

A szerző evangélikus lelkész, az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház nyugalmazott püspöke (London)

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy tudhatjuk és érezhetjük, bármi történt is velünk az elmúlt héten, te mindenkor ott voltál mellettünk. Abban bízva visszük eléd imádságunkat, hogy te most is figyelsz ránk, és meghallgatod szavainkat.

Istenünk, ma hálát adunk neked keresztségünkért. Azért, hogy ismered életünket, tudod, hogy kik vagyunk, és úgy szeretsz minket, hogy tenyeredbe vésed nevünket.

Hálát adunk neked a nyárért, a pihenésért, a töltődésre kapott időért is; a lehetőségeikért, a találkozásokért, az élményekért. Add, hogy a munkás év után ne csak testünk töltődésére figyeljünk, de lelkünkre, annak táplálására is legyen gondunk.

Urunk, megvalljuk neked, hogy sokszor csak a magunk életével, csak saját szükségleteink kielégítésével foglalkozunk, és nem látjuk meg a mellettünk élők hiányait. Adj nekünk nyitottságot, hogy észrevegyük azokat a helyzeteket, amikor rajtunk keresztül akarsz adni valamit, és ne fordítsunk hátat sem egymásnak, sem pedig neked.

Így kérünk, légy azokkal, akik nehez napokat élnek át; akiket betegség, magány vagy bármiféle nehézség gyötör. Te bátorítsd azokat, akik hozzád készülnek. Te légy az, aki a gyászolókat erősíted.

Hozzád fohászunk, Urunk, kérünk, hallgass meg minket, mert hisszük és valljuk, hogy te vagy a mi teremtőnk, aki megváltottál minket, újra és újra nevénkön szólítasz és magadénak mondasz bennünket. Hála legyen nagy és minden értelmet meghaladó irgalmadért. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Zsolt 51,4: »Teljesen mosd le rólam bűnömöt, és vétkemtől tisztíts meg engem!« Az előbbiekben a zsolttáros mint olyan ember, aki újat akar kezdeni, kért kegyelmet és bocsánatot az elkövetett bűnökre és az új élet kezdetére. Mostantól pedig szinte egészen a zsolttár végéig mint valaki, aki növekedni szeretne, kéri a mind alaposabb »megmosdatást« és megtisztítást. Mivel az »első kegyelem« csak bevezetése, kezdete a megtisztulásnak; ebben rekednek meg azok, akik csupán a »tényleges«, külső bűnt látják, mi több, még a visszaesés veszedelme is fenyegeti őket. Ezenfelül még a kegyelmet is elveszítik, mivel megkegyelmeződnek, és gonoszabbá lesznek, mint annak előtte voltak, bár ezt nem látják, és nincs is szándékukban. Helyzetünk valójában a következő: kell, hogy Ádám kitakarodjék – Krisztus pedig betérjen hozzánk. Ádámnak meg kell semmisülnie – Krisztusnak pedig egyedül uralkodnia és jelen lennie. Ezért nincsen vége ebben az életben a mosdatásnak és megtisztításnak; mivel a velünk született Ádám azokat a jó cselekedeteinket is, amelyeket a megkezdett és növekvő új életben teszünk, megrontja és bűnné teszi, ha Isten nem arra lenne tekintettel, hogy a kegyelem már elkezdte tisztára mosásunkat.”

▶ Luther Márton:

A negyedik bűnbánati zsolttár (Zsolt 51) (Weltler Ödön fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP – RÓM 6,12-18

Isten, szívem neked adom...

A *Nyomorultak* című regény vége felé Hugo az 1832-es párizsi forradalomról ír. Miközben a barikád mögött harminc-egynéhány felkelő a halálra készül, miközben a vészharang zúgása és ágyúk döreje rázza Párizs házaikat, egy apa gyermekével a Luxemburg-kertben sétál, sütkérezik a napon. Miközben másik két fiúcska napok óta nem evett, a sétáló gyermek a hattyúknak veti kalácsát.

Azt írja róluk Hugo: „Vannak emberek, akik nem is kívánnak többet; akik ha övük az ég azúrja, azt mondják: ez elég! A csodában elmerült álmodozók, akiknek figyelmét a nagy tündöklés elvonja az emberről, akik nem értik, hogy is lehet törődni ennek éhségével, annak szomjúságával... Különös, de való, ők beérik a végtelennel. Ez ember nagy szükségletéről, a végesről, ami lehetővé teszi az emberi ölelkezést, nem vesznek tudomást. (...) Örömtől sugárzó, de voltaképpen komor lelkek ezek. Nem sejtik, hogy szájalomra méltók. Hiszen azok. Aki nem sír, az nem lát.”

Ma is vannak olyanok, akik függetlenek akarnak maradni. Ahogyan az az apa is a fiával: ne függjenek a világ száz bajától, ne függjenek nyomortól, forradalomtól, hadd örülhessenek a nyári napsütésnek, az esőtől felfrissült, zöld növényeknek.

A *Római levél* alapállása, hogy semmiképpen nem vagyunk függetlenek. Vagy a bűn szolgálatára adjuk oda magukat – és a gonoszság fegyverei leszünk –, vagy Istennek adjuk át magunkat. Talán tudunk függetlenedni a minket körülvevő nyomorúságtól. Vannak, akik nem vállalják a függőséget a párkapcsolatban, és házasságkötés nélkül élnek együtt.

Vannak, akik nem vállalják a függőséget az őket körülvevő közösségtől – járástól, megyétől, hazától –, csak saját békességüket, nyugalmukat keresik. Mégis, miközben szabadságunkért küzdünk, egyre élesebben kitűnik, mennyire nem vagyunk szabaddok. Vagy a gonoszság eszközei, vagy Isten szolgálói vagyunk.

A népmesék visszatérő mozzanata, amikor a herceg kastélyába fogadja a királykisasszonyt, s meghagyja, hogy a kastély minden szobájába bemehet, csak a hetvenhetedik szoba ajtaját ne nyissa ki. Valahogy így vagyunk, amikor a függőség vagy-vagy kérdése élénk kerül. Hiszen ki akarna a gonoszság szolgáivá lenni? Igen, átadom életemet Krisztusnak! Aztán nagyon hamar kiderül, hogy Krisztus végigjárhatja élettem hetvenhetedik szobáját, de a hetvenhetediknek az ajtaját, amely mögött önzésem és félelmeim sárkánya lakik, zárva tartom előtte.

Hála legyen Istennek, a döntés nem a miénk. Érdemes igéink egy-egy részletére különösen is odafigyelniük: „*mint akik halálból életre keltek; nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt vagytok*”, és „*melynek követésére adattatok*”. Ezek a szakaszok arra épülnek, amit Jézus mondott tanítványainak: „*Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak ki (...) tieket...*” (Jn 15,16) Ezek a szakaszok arra épülnek, amit múlt héten olvastunk Pál apostolról: hogy Jézus állította őt meg a damaszkuszi úton, Jézus fordította meg Pál apostol életét.

Hála legyen Istennek, hogy ő már döntött: „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*” (Ézs 43,1) Mi zárva tartjuk előtte het-

venhetedik szobánkat, ő viszont kitar-ta magát teljesen előttünk. Mi – bűneink miatt – eltakarjuk magunkat előtte, ő azonban igazságának, tisztaságának erejével hagyta, hogy a keresz-ten megfosszák ruháitól, s nem szégyenletes meztelensége, hanem szeretetének hatalma lett akkor láthatóvá.

Nem mi döntöttünk, hogy kinek a szolgálatába állunk. Jézus választott ki, Jézus hívott meg minket, hogy hozzá tartozzunk. Keresztségünkben bele-vont minket saját sorsába: vele együtt meghaltunk, és vele együtt életre kel-tünk. Már nem saját életünket éljük, hanem Jézus életét. Nem magunkéi vagyunk, hanem azé, aki értünk meg-halt és feltámadt.

Sokat mosolyogtunk a szocialista idők reklámjain: „Cipőt a cipőbolt-ból!” Pedig milyen fontos, hogy minden az legyen, aminek szánták! Légy az, aki vagy!

Több házasság, több család egysé-gét bontja meg a szereptévesztés. Pá-pucsférj – mondjuk, ha egy férfi gyerekként viselkedik a házasságban. Olyan egyszerű kimondani, hogy a férj és feleség társai egymásnak, mégis annyiszor látjuk, hogy valaki apásko-dik vagy anyáskodik férje-felesége föl-ött. Ugyanílyen súlyos, ha a gyereket barátnak nézik a szülők, és rápokolják azokat a terheket, amelyeket ők ma-guk is alig tudnak hordani.

A leggyakoribb szereptévesztés, amikor a gyerek válik családfővé: az ő akaratára figyel az egész család. Néha nevenséges helyzetek alakulnak ki, va-lójában azonban családi tragédiák előszobája, ha ilyen szereptévesztésbe kerülünk. Cipőt a cipőboltból: az apa legyen apa, a feleség legyen feleség, a gyerek legyen gyerek. Légy az, aki vagy!

A VASÁRNAP IGÉJE

Pál apostol ennél a gondolatnál már felszólító módot használ. Elő-ször hangzik a tény, a kijelentés, hogy aki Jézussal együtt meghalt a keresztségben, az vele együtt fel is tá-madt új életre. Először hangzik az evangélium: „*En sem itéllek el téged!*” Aztán a felszólítás: „*Menj el, és töb-bé ne vétkezz!*”

Nem a törvény parancsa ez. Mert a törvény külső rendet ad. Aki a törvény betűjét olvassa, csak közvet-tett kapcsolatban áll azzal, aki adta a törvényt. Az új élet felszólító ereje pe-dig éppen a találkozásban áll. Abban, hogy Jézussal együtt haltunk meg, hogy vele együtt támadtunk új élet-re. Az új élet felszólító ereje abban áll, amit az Úr mond: „*Ne félj, mert én ve-led vagyok!*” (Ézs 43,5) Először az evangélium, s abból születik az új élet felszólítása: „*Tagjaitokat is adjátok át az igazság fegyvereiként Istennek!*”

Az új élet nem magától fejlődik. Ahogyan a férj sem „magától” válik férjjé, a szülő sem magától válik szü-lővé, hanem az embernek minden újabb helyzetben fel kell vállalnia azt, akivé vált. Így nekünk is, mivel Jézus mellénk állt, vállalnunk kell azt, akik vagyunk: keresztyén életünket.

S bár a döntés egyszer s mindenkorra szól, a megtérés mégis nap-onkénti. Pál apostol maga is küzd halálra ítélt testével, és a nagy elha-tározásból csöndes imádság születik.

■ BENCZE ANDRÁS

Imádkozzunk! „*A megtérésre, Jézus-som, / Kérlek, te adj erőt, / Hogy meg-állhassak egykoron, / Uram, színed előtt!*” (EÉ 319,6)

Amikor a kevesebb nem több!

Az emberi életnek, gondolkodás-nak, cselekvési rendszereknek meg-van a maguk menetrendje. Lehet cifrázni, lehet egyszerűsíteni, de a lé-nyeg lényeg marad. S ha túlbonyolít-juk vagy túlságosan leegyszerűsítjük, akkor a tartalom látja kárát.

Tartalomhoz a forma – emleget-tük már sokszor itt, a *Régi-új liturgi-kus sarok* hasábjain is. Isten igéjének mérhetetlen gazdagságához, Isten szeretetének áradó fantáziájához, Isten cselekedeteinek, áldásának, jó-ságának bősége kínálatához nem il-lik a primitív forma, mint ahogy helytelen lenne az isteni széphez emberi cirádákat tenni (emberi de-koráció, művirágok stb.).

A legegyszerűbb formát használ-juk – mondja az egyik egyházi ve-zető a jelentős ünnep előtti pillanatok-ban, amikor a lelkészek kérdezik, mi-lyen rend szerint zajlik az istentisz-telet. Azután kiderül: a legegyszerűbb rend azt jelenti, hogy az *Agendából* elhagyjuk ezt a tételt is, meg azt is, rö-vidítünk ezen meg azon a szövegen. Takarékoskodni kell az idővel, a gyü-lekezetre is tekintettel kell lenni. Csak röviden, egyszerűen. Nem kell túlragozni. (Azután kiderül, hogy az istentisztelet lezajlik ötven perc alatt, az azt követő közgyűlés pedig majd' három órán át tart...) A gyü-lekezet úgysem tud figyelni. Redukál-juk az egészet a legszükségesebbre.

Nem bonyolítunk, nyár van, most csak a lehető legegyszerűbb istentisz-

teletet tartjuk – hallom egy lelkész testvérem szájából. Meleg is van, nem jó izzadni a fekete Luther-kabát-ban, a gyülekezet is türelmetlenebb, mint máskor. Fogjuk rövidre. Elég éne-k, imádság meg az igehirdetés. Talán – ahogy mondani szokás – a kevesebb több.

Nem cifrázzuk, nem tartunk úrvac-sorát sem, csak egy rövid áhítatot, csak a legfontosabbat – így a konfe-rencia vezetője vasárnap reggel. Ez most rendkívüli eset – mondja –, gyorsan túl vagyunk az egészen, s az-után lehet más programot csinálni. Ne terheljük a rövid időt azzal, hogy teljes istentiszteletet tartunk. A va-sárnap kötelezettséget ezzel letud-juk, s azután jöhet a lazább program.

Tudom, számos gyülekezetben még ma is szokás, hogy húsz perccel a kezdés után érkeznek emberek a templomba. Nekik nem kell a körítés, elég, ha az igehirdetést hallják, úgy-is az a lényeg. Minden más csak töltelék, külsőség, amit el lehet hagy-ni. Csak emberi ceremónia, s ha szép is, de végső soron feledhető...

Ilyenkor szívem mélyén mindig el-szomorodom. Olyan emberek mon-danak s tesznek ilyet, akiknek nincsen igazi liturgiaélményük. Nem élték át, hogy a liturgia valójában Isten litur-giája. Az istentisztelet egésze az ő közhasznú munkája, munkaterülete. Nem tapasztalták meg, hogy a litur-giában az élő Istennel lehet találko-zni. Nem hatott rájuk az istentiszte-

let egésze, hogy a liturgia gazdagsá-gában, az állandó szövegekben vagy alkalmi mondatokban, visszatérő formákban és újszerű pillanatok-ban, a mély belső összefüggésekben és a mívesen felépített dramaturgi-ában a Mindenható közeledik hoz-zánk, Krisztus van jelen, szólít meg, cselekszik velünk.

Bár ma nem a nagy és kiemelkedő személyiségek korszakát éljük, még-is vannak evangélikus egyházunk-ban nagyszerű igehirdetők, kivételes prédikátori karizmával megáldott lel-kész testvérek. Az őket hallgatók nemegyszer így fogalmaznak: megfog, megszólít, mozdít az igehirdetés. Nincs is szükségünk másra. Ami előt-te meg utána zajlik, nem is olyan fon-tos. Talán bele sem gondolnak, hogy a liturgiában is hangzik az ige.

A bevezető rész nem olyan, mint a koncerten az előzenekar, hanem az igehirdetés szerves része. Isten sza-va szólal meg, s a világegyház több ezer éves tapasztalata szerint a Lélek az igeolvasásban, a zsolttárakban, az imádságban, az akklamációkban, a hitvallásban, az éneklésben is mun-kálkodik. Sőt!

Ott, ahol a lelkész nincs megáld-va igehirdetői karizmával, de hűsé-gesen készül, és imádságos lelkület-tel végzi szolgálatát, a Szentlélek sokszor megadja, hogy a liturgia szavai sodornak. Arra is van bőven tapasztalata az egyháznak, hogy ahol az igehirdetés elerőtlenedett, ott a li-

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

turgia többi része tartotta a gyüleke-zetet, munkálta a hitet, építette a kö-zösséget. Igaz ez az előkészítő és be-vezető liturgiára éppen úgy, mint a szentségi liturgiára (keresztségre, úrvacsorára).

Nem érdemes és nem szabad tehát könnyed hanyagsággal lemondani az istentisztelet igehirdetésen túli ré-szeiről. Nemcsak azért, mert az egész alkalom személyfüggővé válik (tudni-illik hogy „milyen” a lelkész), hanem azért, mert az egyház Ura ebbe a „töb-be” nagyon-nagyon sok kincset rejtett el. Nem szabad, nem érdemes ezeket az ajándékokat figyelmen kívül hagy-ni. Tudjuk ugyan, hogy a hit hallásból van, de azt is tudjuk, hogy az igehir-detés sokkal több műfajban megjelen-ik, nem csupán a prédikációban.

Ezért az életben működő, a dolgo-kat leegyszerűsítve látó mondás – „a kevesebb több lehet” – nem igaz az istentiszteletre. A szingzagdag, esemé-nyekben dús, Isten fantáziagazdag-ságát hordozó liturgia esetében igaz, hogy a kevesebb nem több. Annak pedig, aki még nem élte át ezt a gaz-dagságot, hangozzék a biztató szó: tu-datos nyitottsággal tegye ki magát a liturgia hatásának, befogadva Isten – így is – gazdagon áradó szeretetét.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Hitébresztő és hitmélyítő igei alkalmakon lehettek együtt az Evangélikus Missziói Központ által szervezett konferencia résztvevői július 1–4. között Piliscsabán. Az alkalmak Molnár Róbert küzbekházi polgármester, valamint Zsarnai Krisztián és Orbán Attila lelkészek szolgálatával zajlottak.

Művészi igényű zenés és verses biznyságtételek szövegezték meg, amelyekben közreműködött Szemerédi Bernadett, Badin Ádám, Joób Emese és Szeverényi Barnabás. Különböző missziói ágakról szóló beszámolók és biznyságtételek hangzottak el Láng

Missziói konferencia

Molnár Róbert polgármester

► Jó időnként megállni, pihenni, erőt gyűjteni. Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) idei konferenciájának mottójául választott Túrmezei Erzsébet-versor is erre figyelmeztetett. A szünet nélküli, állandó rohanás eredménye, hogy könnyen szakadozik az ember lelke. Bizony szükségük van a hitben járónak is arra, hogy egy-egy nyári együtt-lélen intenzíven töltökezzenek Isten igéjével. A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthon csodálatos környezete – kiegészülve az ott szolgálók gondoskodó szeretetével – méltó helyszínül szolgált július 5–8. között az eseménynek, amelyen az ötven felnőtt mellett huszonöt fős gyermek- és ifjúsági csapat is részt vett.

A lelki feltöltődést a Balicza Iván budavári, illetve Varsányi

Lélekszakadva

Misszió és értékörzés Piliscsabán

Ferenc dunaharaszti lelképásztor által tartott reggeli és esti bibliatanulmányok segítettek. Mindketten az emberrel újra és újra szövetséget kötő Istenről szóltak.

A központi témáról (a „lélekszakadt”, Istentől elszakadt emberek mentéséről) Szemerédi János püspök tartott elő-

adást (képünkön), aki mint a misszióért felelős főpásztor első alkalommal találkozhatott „életközben” az EKME tevékenységével, szolgálatával.

Nagy várakozás előzte meg a Sziget család érkezését: Imre és Zita már egy teljes esztendeje kint szolgál az indiai Kodaikanal egyházi iskolájában.

Edit, H. Kovács Géza, Szilágyi Antal és Hadady Zsombor részéről. A kezdőhírt Szemerédi János, a missziói munkát is felügyelő püspök, a záró igehirdetést Szeverényi János országos missziói lelkész tartotta.

A konferencia rendkívül gazdag programjából ízelítővel szolgálhatunk a négy nap során készült hangfelvételek, amelyek meghallgathatók az Evangélikus Missziói Központ honlapján: <http://misszio.lutheran.hu/2007/?oldal=konferencia>

■ GYÖRI GÁBOR DÁVID
Forrás: Evangélikus.hu

Érdekesítő előadásukból nem csupán az intézmény helyzetét ismerhették meg a hallgatóság tagjai, hanem képet kaphattak Tamil Nadu állam vallási életéről, szociális feszültségeiről is.

Noha Indián belül ebben az államban él a legtöbb keresztyén, Krisztus követőinek mégsem sikerül hatékonyan felvenniük a harcot az olyan káros hagyományokkal, mint például a hozományadás kötelezettsége... Indiában sok helyen, ha egy lány férjhez megy, a szülők komoly pénz- vagy természetbeni hozományt adnak vele. Ezért a lányokat – mivel nincs „hasznuk”, csak kiadást jelentenek a családnak – gyakran már csecsemőkorukban meggyilkolják.

A külmissziói konferencia résztvevői ezért határozta el, hogy erejükhez mérten támogatni fogják egy kinti tamil lelképásztor szolgálatát, aki ezeket a veszélyeztetett gyermekeket gyűjti egybe és segíti.

■ PETRIK ISTVÁN

Hisznek a keresztyén közösségben

Győrött találkoztak egymással az evangélikus pedagógusok

Háromnapos konferenciára gyűltek össze július 2–4. között az ország evangélikus iskoláinak pedagógusai. A több mint egy évtizede minden esztendőben megrendezett találkozó házigazdája idén a győri Péterfy Sándor Oktatási Központ volt.

A Magyarországi Evangélikus Egyház kezdeményezésére életre hívott, háromnapos programsorozatnak több célja van: az egyik a közösségépítés, az oktatással kapcsolatos fontos kérdések megbeszélése, de természetesen aktív pihenésben, kikapcsolódásban is részük lehet a résztvevőknek.

„A hitünkre mindeképpen pozitív hatással van ez a találkozó, hiszen megerősödünk abban, hogy keresztyén emberek vagyunk, hogy keresztyén közösséghez tartozunk. Nagyon sok szó esik arról is, hogy mit is jelent a hitünk, és hogy miként tudjuk ezt közvetíteni a fiataloknak, a tanítványainknak.

Ugyanakkor ebben a három napban meg tudjuk beszélni a gondjainkat, az eredményeinket, és megfogalmazzuk közös céljainkat is. Idén a köznevelési törvényre és a végrehajtási rendeletére is fókuszáltunk, vagyis arra, hogy ezzel kapcsol-

tanban milyen feladataink lesznek. Azt pedig szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy kiváló szakemberek csoportosultak itt, akikkel könnyen közös nevezőre jutottunk a lényeges kérdésekben is” – mondta a Győr24-nek Hallgatóné Hajnal Judit, a győri Péterfy-iskola igazgatója.

Szerdán, a konferencia zárónapján a Széchenyi István Egyetemre látogattak a résztvevők, ahol többek között dr. Vass Vilmostól, az Eötvös Loránd Tudományegyetem docensétől és Esztergályos Jenő-

FOTO: PÉTERFYHU

tól, az Apáczai Kiadó tulajdonosától hallhattak előadásokat. A programban szabadidős elfoglaltságok is szerepeltek: a pedagógusok meglátogatták például az Audi győri gyárát, a Füles bástyát, az állatkertet, sárkányhajóztak a Dunán, és pannonhalmi kirándulás is részét képezte a kínálatnak.

■ CSAPUCHA ADRIENN
Forrás: Evangélikus.hu

► Püspökeinknek szánt kérdéseiket olvasóink – „Égtájoló” jelíggel – szerkesztőségünk postacímére, illetve az evelet@lutheran.hu e-mail címre küldhetik. – A szerk.

– Az elmúlt héten szabályosan és eredményesen lezajlott az egyházkerületifelügyelő-választás. Püspök úr marad, elnöktársa azonban változik. Hogyan tekint – ezzel összefüggésben – vissza, illetve előre?

– Amikor engem 2006 tavaszán beiktattak, akkor – értsük jól – „megörököltem” az egyházkerületi felügyelőt, hiszen még tartott a ciklusa. A választáskor két jelölt volt: dr. Cserhádi Péter és Benczúr László. Mindkettőjüket nagyon szerettem, és ahogyan akkor is mondtam, mindkettőjükkel el tudtam képzelni az együttműködést.

A választás eredményét az élet aztán igazolta, hiszen Benczúr László több idő odaszánásával tudta ellátni felügyelői tisztét a most véget ért ciklusban. Cserhádi Péter komoly minisztériumi szerepvállalása okán nem tudott volna ilyen intenzíven részt venni a munkában. Persze lehetőségeihez mérten másodfelügyelőként jelen volt az egyházi életben – problémaérzékenységével, tanácsaival, szakértelmével, a főti gyülekezet életében lelkész felesége mellett, avagy a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetségben végzett karitatív szolgálata révén. Mindenképpen számítok arra, hogy eljön az az idő, amikor több egyházi feladatot tud vállalni.

Benczúr Lászlóval akkor kezdődött az ismeretségünk. Közvetlenség, embersége hamar megérintett. A lojalitást a szó nemes értelmében gyakorolta, föltette az életet arra, hogy más

embereket segít. Mindig nagyon fontos számomra a közös készülés – vagy az imádkozás – a különféle gyűlések, gyülekezeti vagy intézményi alkalmak előtt. Ő ezekre nagyon lelkiismeretesen jár, a szolgálatokban maxímálisan részt vesz. Jelenléte messze túlmutat a protokolláris feladatokon. Ha méltánytalanságot, jellembeli gyengeséget, hazugságot tapasztal, vagy a transzparencia hiányát, igazságérzetétől indítatva ennek – szelíden, bölcsen és határozottan – hangot ad. Meghatónak érzem azt az önzetlenséget és áldozatkészséget, ahogyan építészként ellenszolgáltatás nélkül készített gyülekezeteknek építési terveket. Köztük saját gyülekezetének is, a budakeszinek, ahol idén a tisztújítások alkalmával gondnoki tisztséget vállalt. Öszintén tudom mondani, hogy mindenben számíthattam rá elnöktársként.

– Hogyan tovább?

– Új elnöktársam, dr. Fábri György a választáson meggyőző többséget kapott. Az az elméleti munka, amelyet az elmúlt három-négy évben végzett egyházunkban – a stratégiaalkotás és a szociológiai felmérés terén –, most átültethető a gyakorlatba. Ezt bizonyosan hangsúlyos kérdésként fogjuk kezelni az előttünk álló ciklusban. Fontosnak érzem emellett, hogy a hitéleten kívül más is összekapcsol bennünket, hasonló az érdeklődési körünk.

Fábri György fontos világi tisztségeket is betölt: egyetemi docensként az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese, illetve egyházunk öt

delegálta az úgynevezett Közzolgálati Testületbe, és ő tölti be e grémium elnöki tisztét. Szolgálatát tehát messze túlmutat az egyház határain, és erre a legjobb értelemben vett széles perspektívára, társadalmi jelenlétünk erősítésére szükség is van, mert kis egyházként különösen törekednünk kell arra, hogy hallassuk a hangunkat. Ő erre maximálisan alkalmas.

– A gyülekezeti tisztújításokhoz kapcsolódva január elején Püspök úr rendhagyó püspöki körlevelet küldött ki a lelkészeknek és felügyelőknek. Mennyiben aktuális ez most, a felsőbb szintű választásokkor?

– Teljes mértékben. Jetrónak egykoron Mózeshez intézett tanácsa a vezetés minden szintjén megfontolandó. Gyakran nem azért merülünk-e ki mi is, mert nem tudjuk a feladatokat delegálni, egyedül akarunk mindenben dönteni?! Személyünk ezért mi is ki „istenfélő férfiakat” – és asszonyokat –, időseket és fiatalokat, akik „gyűlölnek a megvesztegetést”, és Isten és emberek előtti felelősséggel végezhetik a munkát. Ha a Szentírás fényében megfogadjuk ezt a bölcs tanácsot, akkor a mi köreinkben is békeesség lesz.

– A testvéri összefogás megmutatkozott a pár hete megrendezett Reménység fesztiválon is, ökumenikus szinten. Püspök úr részt vett 1989-ben Billy Graham evangélizációján is. Összehasonlítható-e a két alkalom huszonhárom év távlatából?

– Nagyon örültem, hogy az Evangélikus Élet és egyházunk központi honlapja bőséges, különböző néző-

pontokat érvényesítő anyagot közölt a háromnapos rendezvényről. Szerencsésnek érzem magam, hogy '89-ben szervezőként, most pedig püspökként tekinthetem a színpalak mögé.

Nem vitás, a szervezés akkor is, és most is profi volt. Amit hiányoltam, az a helyi, magyarországi adottságok határozottabb figyelembevétele. Nem biztos, hogy egy amerikai „recept” nálunk ugyanúgy bevethető.

Tény, hogy a rendszerváltozás idején jobban meg lehetett szólítani az embereket, annyian hallották meg a hívást, hogy megtöltötték a Népstadiónt... Pozitívumként elmondható, hogy a szervezés már akkor is külön figyelt a frissen megtértek helyi közösségeibe való integrálására. Érdekes – és minden bizonnyal felelő – lenne az idei evangélizáció „gyülemölcséiről” olvasnunk személyes beszámolókat, akár a lap hasábjain is.

'89-ben az esemény végzetével frissen cikket írtam a tapasztalataimról, akkor azonban valami oknál fogva ez nem jelent meg az *Evangélikus Életben*. A jelen lapszám viszont – úgy tudom – közli, immáron kordokumentumként (lásd a 6. oldalon – a szerk.).

– Számos itthoni szolgálata mellett sok külföldi útiról olvashatunk beszámolót Püspök úr tollából. Hogyan marad idő mindezek mellett az egyházkerület lelkészeinek gondozására?

– Egy egyházi vezetőnek mindig feladata az ökumenikus és külügyi kapcsolattartás. Kötelességemnek érzem – különösen is a külügyekért felelős püspökként –, hogy az ezzel

Hallatni a hangunkat

Aki válaszol: Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke

ÉGTÁJOLÓ

kapcsolatos eseményekbe bevonjam az olvasókat.

Ugyanakkor az utak jó része azért is van, hogy a lelkészek munkakörülményei javuljanak. Ezek által lehetséges, hogy lelkészek – akár a családjukkal – a partneregyházaknál nyaralhasanak, vagy részüljenek a „Partnerhilfe” anyagi támogatásaiból, vagy akár szorosabb testvérgyülekezeti, illetve diakóniai intézmények közötti kötelek épüljenek ki. A külföldön szerzett kapcsolatokat, lehetőségeket igyekszem minél szélesebb körben megosztani, lelkészeink figyelmébe ajánlani. A gyülekezeti szolgálatokat és a személyes beszélgetéseket tudatosan részesítem előnyben, és töreksem elérhető lenni.

Kívánom, hogy a nyár folyamán mindenki találja meg az alkalmat a kapcsolódásra, hogy a munkaévet feltöltözve és Isten iránti hálával kezdhesse!

■ HHÁ

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Alkotó kezek Pencen

► Évről évre több mint hatvan óvodás és iskolás gyermek érkezik nyaranta Pencre, hogy néhány napon át különböző kézműves-foglalkozáson tegye próbára kez ügyességét, és az ige köré telepedve megélhesse Isten és embertársaink közelségének ajándékát. Július 2. és 6. között immáron hetedik alkalommal rendezték meg a kézművestábort.

A tábor főszervezői, *Lestyanné Babinszki Zsuzsanna* és *Pintér Józsefné* évek óta szívükön viselik a tábor minden gondját, felelősségét. Az igei és zenei alkalmakat ez idáig *Fűke Szabolcs* galgagutai lelkész és felesége, *Fűkéné Menczer Kornélia* vezette. Ez évtől az új csővári szolgatárs, *Laczi Roland* is csatlakozott hozzájuk, megosztva egymás között a reggeli és esti áhítatokat. Ezek az áhítatok adták meg a keretét a napoknak.

A hét igei alapja ezúttal *Dániel próféta könyve* volt. A táborozók az adott igeszakaszban szereplő fiatal emberek küzdelmei, próbatételei alapján gondolkodtak el saját életükről, esténként pedig egy-egy tanulság történet elemzésével zárták a napot.

Délelőttként a táborozók négy csoportban, forgószínpadszerűen vettek részt a változatos kézműves-foglalkozásokon. Óvodapedagógusok és tanítók gondoskodtak arról, hogy a gyerekek minél több területen kipróbálhassák kez ügyességüket. Kosárfonás, gyöngyfűzés, gipszfestés, rongyszövés, szárazvirág-kompozíciók, papírképek és meghívók készítése – hogy csak néhányat említsünk a lehetőségek közül.

Nagy segítséget jelentettek a fiatal vezetők is, akik nagyszerű „anyahegytetők” voltak a tábor ideje alatt. Sebet kötözték, könnyet töröltek, etették és itatták a megfáradt résztvevőket. A tikkasztó hőség elől az árnyas penci és csővári játszótérre menekítették a csapatot.

A gyerekek nagy örömmel és lelkesedéssel készültek az áhítatok témáját feldolgozó jelenetek előadására és a csoportneveket kifejező pajzsok bemutatására. A csővári játszótér majd minden elemét felhasználva a csapatok vetélkedőn is összemérték tudásukat és ügyességüket.

Mind a penci, mind a csővári asszonyok kitétek magukért, és megszámlálhatatlan mennyiségű finomsággal tették még emlékezetesebbé a tábort.

A hét zárásaként a hagyományoknak megfelelően az elkészített munkákból kiállítás állt össze, melyet a záró istentisztelet részeként a táborozók családja is megtekinthetett.

„Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá!” (Zsolt 90,17)

■ LACZI ANIKÓ

Fiúkollégiumi felvétel

A *Budapesti Tirannosz Ház* felekezeti fiúkollégium felvételt hirdet. Szeretettel várjuk olyan fiúk jelentkezését, akik szeptembertől valamelyik budapesti főiskolán/egyetemen folytatják tanulmányaikat. *Jelentkezési határidő: július 31.* A jelentkezési lap letölthető a www.tirannoszaz.hu honlapról. További információk: *Pafkó Tamás* – 20/770-5995.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A *Nagybörzsönyi Evangélikus Egyházközség* a 2012. szeptember 1-jével megüresedő lelkészi állásra pályázatot ír ki.

Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik a szép környezetben, de nehéz körülmények között élő gyülekezet lelkigondozását, tanítását és bátorítását felvállalják, a szórványhelyzetben a gyermekek tanításáért és az ige hirdetésért mindent megtesznek.

A *lelkészi feladatok* közé tartozik többek között az egyházmegye által alapított – de gyülekezeti fenntartásban lévő – Reménység Háza ifjúsági szálláshely működtetése. A nagybörzsönyi lelkész feladata ezenkívül az Ipoly völgyében élő, határon túli magyar gyülekezetek segítése és pásztorolása a helyi – szlovák – gyülekezeti vezetőkkel egyetértésben.

A lelkészi *javaldalmazás* átlagos; a parókia összkomfortos, közepes állapotú, háromszobás; külön lelkészi hivatal és hozzá kapcsolódó vendégszoba is van. A parókiához megművelhető kert is tartozik. A szolgálat ellátását hétéves szolgáló gépkocsi segíti. A díjlevél a Budai Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalában megtekinthető.

A pályázatokat a Budai Evangélikus Egyházmegye címére (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.) kell eljuttatni postai úton vagy elektronikus formában (esperesi.hivatal.buda@lutheran.hu). Bemutakozási lehetőség július 22. és augusztus 5. között. A pályázók számára szívesen adnak részletes felvilágosítást a nagybörzsönyi egyházközség tisztviselői és *Bence Imre* esperes.

A pályázat benyújtási határideje 2012. július 15.

Jézussal futok

„Itt van Jézus!” – mutatja jó barátom nem sokkal azután, hogy a szervezők a rajtvonal mögé terelik a futókat.

„Jézust” mindenki ismeri, aki naplemente idején a városban kocogásba kezd. Úgy hozzátartozik az esti csatornaparhoz, mint a bodzabokrok májusban nyíló virágai vagy a kilométereket jelző számok az aszfalton.

Polgári nevét sokáig nem is tudtam, amikor látásból már ismertem a magas, hosszú hajú fiatalembert. Kétségem sincs afelől, hogy ha egy producer a *Megváltóról* készülő filmhez castingot rendezne a Dél-Alföldön, néhány hónappal később a mi „Jézusunk” cipelné a keresztet a hollywoodi filmvászonon.

Azon, hogy „Jézus” is rajthoz áll, senki nem csodálkozik. Én is össze, pontosabban együtt futottam vele már legalább két versenyen a szomszédos kisvárosban.

A rajtpisztoló eldördülése után éppen egyszerre indulok „Jézussal”. Néhányan ugyanis megvárjuk, hogy a

több száz indulóból álló tömeg elhagyja a terepet. Időt nem veszítünk, mert a mellkasunkra erősített kis szerkezet egyénileg méri a percek.

Aki próbálkozott már hosszabb táv teljesítésével, tudja jól: minden azon áll vagy bukik, hogy a futó jól választja-e meg a sebességét. Százméterenként néhány másodperc veszteség akár fél óra mínusz is jelenthet a célban, azonban ha az első kilométereken erején felül szedi a versenyző a lábait, könnyen „kijúti” magát, és a táv teljesítése kerülhet veszélybe.

Mivel a karórám csatja tönkrement, megérezsem hagyatkozva próbálom megválasztani az optimális iramot. Egészen pontosan „Jézus” segítségével. Ismerem ugyanis a hosszú hajú teljesítményét: akár órákon keresztül is tudna azonos sebességgel futni. „Jézus” soha nem zihál, nem szenved, csak rakja egyenletesen a jobb lábát a bal után, majd ismét a jobbót.

„Jézust” persze nem könnyű követni. A májusi kánikulában kétségkívül

megállásra csábítanak a park árnyas fái, és mivel a mezőny a messze földön híres fürdő medencéi között is elhalad, kísértést jelent a hűsítő víztükrök is. De „Jézus” folyamatosan szedi a lábait, és magam sem tehetek mást, mint hogy követem.

Jézussal bizonyára nem volt könnyű tartani a tempót. A kánai menegzőtől a golgotai keresztig sok száz kilométert tett meg. Folyton ment: Názáretből Jeruzsálembe, esküvőről temetésre, hegyoldalból a gyógytóhoz... Feszés iramot diktált, és tudjuk, hogy nem mindenkinek sikerült felvennie a Mester ritmusát...

Néhány száz méterem maradt a célig. A frissítőponton magamhoz vett ásványvíz és szőlőcukor hatása már nem tart sokáig. Nem sok választ el attól, hogy feladjam a küzdelmet. De meglátom, hogy valamivel előttem „Jézus” beér a célba. És tudom, hogy ha kitarok a nyomában, rövidesen én is ott leszek...

■ JENŐ

Ökumenikus missziói konferencia az evangélikus misszió jegyében

► A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) Missziói Bizottságának szervezésében ökumenikus lelkészi missziói konferenciát rendeztek június 25–29. között Révfülpön. Az együttlét, amelynek ezúttal az *Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ* adott otthont, már évek óta a tagházak lelkészeinek és munkatársainak lelki megújulást elősegítő alkalma. Az idei konferencia *Evangélikus misszió ma* címmel hirdettetett meg.

Nemeshegyi Zoltánnak, a MEÖT Missziói Bizottsága elnökének előzetes megfogalmazása mintegy irányelvet is adott a konferenciának: „Hisszük, hogy az evangélium minden időben érvényes üzenetet hordoz az egész társadalom számára általában, de különösen is az erőszak, a gyűlölködés, a reménytelenség és a megkeseredés állapotában lévő egyéneknek és közösségeknek. Ezekkel a jelenségekkel szemben egyedül Krisztus erejével vehetjük fel a versenyt.”

A gyorsan változó világban az evangélium szolgálatára elhívtak új, hitből fakadó elköteleződését és a vállalt szolgálatban való megújulását munkálta a konferencia. Korunk kihívásai között nyilvánvaló Isten szol-

gáinak felelőssége: Isten szeretetének hirdetése. Az evangélium szolgálatára Istentől elhívott lelkipásztoroknak és munkatársaknak a krisztusi üzenet hiteles, a kor nyelvén történő megfogalmazása, átadása a feladatuk az erkölcsi és szellemi válságba sodródott kortársak számára.

Ami a hét eseményeit illeti, hétfőtől csütörtökig – szinte az egész napot kitevő tanulmányokat és csoportbeszélgetéseket követően – esténként *Itt és István* evangélikus lelkipásztor tolmácsolásában Illés történetének magyarázataiban szólalt meg az üzenet, ébresztve, bátorítva a küldetés viszontagságai között megfáradt szolgálókat. Az ige hirdetés aktualitása, frissessége és ereje remélhetően messze túlmutat a konferencia alkalmán, és az Úr Lelke erejével fogja kísélni Isten szolgáit további útjukon.

A reggeli imaközösséget mindennap bibliatanulmány követte, melyet felkészült előadók tartottak: kedden *Várady Endre*, a Baptista Teológiai Akadémia docense *Az evangélikus indítékai – Isten mentő szeretete* címmel, majd szerdától *dr. Pecsuk Ottó*, a Magyar Bibliatársulat főtítkára a *Római levélbeli* szakaszok értelmezésével adott bibliai alapot a napi tematikának.

Minden délelőtt elhangzott egy-egy előadás is. Kedden *Szuhánszky Gábor* metodista lelkész szintén *Az evangélikus indítékai* témakörben, szerdán

dr. Szarka Miklós református lelkész, pár- és családterapeuta *Az evangélikus misszió személyi feltételei* címmel tartott referátumot. Csütörtökön *Az evangélikus misszió módszerei* címmel a tagházak misszióért felelős vezetői a gyakorlatban működő folyamatokról szóltak. *P. Tóthné Szakács Zita* református, *Szeverényi János* evangélikus, *Papp János* baptista, *Gyurkó József* metodista lelkész mutatta be az egyházukban működő missziói erőfeszítéseket, pénteken pedig *Kunszabó Zoltán* római katolikus diakónus korreferátuma a római katolikus egyház megújulási törekvéseiből adott ízelítőt.

A délutáni csoportbeszélgetések négy szekcióban folytak, alkalmat kínálva az előadásokon elhangzottak megbeszélésére, különös tekintettel a szolgálat gyakorlati területeire.

Az ébredést, lelki megújulást segítő konferencia záróalkalmán ökumenikus úrvacsora közösségben állt az Úr előtt minden résztvevő. Az úrvacsorai szolgálatot *B. Pintér Márta*, az evangélikus egyház női missziójának lelkésze vezette.

Az Úrtól kapott elhívás teljesítésében bátorító, az odaszánásban megújító konferencia áldása az a lelki egyesség volt, mely a szolgálat végzésében, a felelősségvállalás terén mutatkozó megújulásban, elköteleződésben válhat nyilvánvalóvá.

■ LUKÁCS TAMÁS

Evangélikus templomok kerülhetnek újra egyházi tulajdonba

► Tizenhárom állami tulajdonú ingatlant adna át – egy kivétellel térítésmentesen vagy telekmegosztással – egyháznak a parlament emberi jogi és vallásügyi bizottsága. Az idei költségvetéshez benyújtott módosító javaslat emellett a *Lungo Drom* romaszervezetnek is juttatna egy épületet a fővárosban.

Az indítvány alapján állami tulajdonú ingatlant kaphat meg a Zirci Ciszterci Apátság – egyet Pécsen,

egyét Siófokon –, az Óbudai és az Angyalföldi Evangélikus Egyházközség, a pestszentlőrinci Mária Szeplőtelen Szíve Főplébánia, a békásmegegyeri Szent József Plébánia, a dunabogdányi Nepomuki Szent János Plébánia, a visegrádi Keresztelő Szent János Plébánia, a Székesfehérvári Egyházmegye, a Miskolci Apostoli Exarchátus, a Magyarországi Református Egyház Zsinata, a Magyar Unitárius Egyház és a Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye.

A javaslat indoklása szerint a két budapesti evangélikus templom és parókia, valamint az öt katolikus

kápolna, illetve templom – amelyet az azokat használó felekezeteknek adna át a parlamenti bizottság – úgy lett állami tulajdon, hogy az egyházközségek nem tudtak az államosításról. Ugyanígy a görög katolikusok sem tudták, hogy kisléti templomok állami tulajdon, és az unitárius egyháznak sem volt tudomása arról, hogy a budapesti Nagy Ignác utcában álló templomuk tulajdonosa az állam.

Az előterjesztés most ezeknek az ingatlanoknak a tulajdoni helyzetét rendezi.

■ MTI

Indulnánk épp a „földre”, mikor az előtérben összefutunk a fiúval. Vézna, alacsony és hiperaktív. *Barnus* először összeölelkezik a lelkéssel, majd a bemutatkozásra határozott mozdulattal kezét nyújt... Az én dolgom tehát elfogadni a baráti jobbot, a mozdulatsor így gördülékeny, s bár rögtön látom, hogy „rossz a szeme” a húszéves fiatalembernek, de hogy valójában szinte teljesen vak, az csak később derül ki a beszélgetésből...

Nem mutatja ki a csalódottságát, hogy *Györfi Mihálynak*, a nyírteleki Filadelfia evangélikus gyülekezet lelkészének nincs azonnal ideje foglalkozni vele, de kétséget sem hagy afelől: muszáj beszélgetniük, tehát most majd vár. Addig lötytyint kicsit az én nyakamba a bajaiból, de csak finoman, a lényegét messze kerülve: – Időnként vannak ilyen „életellessé hangulataim”...

– Az mit jelent?
– Mások talán depresszióknak mondanák. Amikor semminek sincs értelme, amikor semmihez sincs kedvem. Olyankor eljövök Misi bához beszélgetni, mert ő helyre tesz, átlendít rajta. Muszáj beszélgetnem Misi bácsival!

Ifj. Ádám Barnabás koraszülöttként, az inkubátorban vesztette el látását. Ennek ellenére a 11. osztályig vitte; a fogyatékkal élők jó hírű nyírtelegyházi középiskolájában tanult, s mint maga minősíti, csinált egy hülyeséget, mire kirúgták. Alig várja, hogy elteljen ez a lötyögős év, a következő tanévtől a Vakok Intézetében tanulhat.

– Nem baj, hogy így történt. Azt mondták a Riedensben, hogy felkészültek ránk, vakokra, közben meg fenét. Mindent a hallásra alapoztak! A „vaksiban”, ahová most készülök, biztos jobb lesz, vagy legalábbis remélem... Mondd meg feltétlenül Misi báknak, hogy az alagsorban várom! Addig püfölöm a dobot, kiütöm magamból a feszültséget...

Az Ádám család elsőszülött gyermekét már Györfi Mihály lelkéssel „azonosítjuk”.

– Az öt gyermeket nevelő házaspárral Győrteleken két és fél éve ismerkedhettem meg, amikor a legkisebb gyerek, *Mózes* születésének örültek. Ő már a megtért családba érkezett, így bizonyosan szebb gyermekkor és ígéretesebb jövő vár rá, mint idősebb testvéreire, akiknek nevelésénél minden lehetséges hibát elkövettek a szülők – saját bevallásuk szerint.

A kicsi Mózes fejlesztéséről a gyülekezet Biztos Kezdet Gyermekháznak foglalkozásain gondoskodnak, de lám, a problémás nagyfiú, *Barnus* is tudja, kihez kell fordulnia, ha összezavarodik, ha segítségre, eligazításra van szüksége.

A nyírteleki *Filadelfia Evangélikus Egyházközség* idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját. Röpkét két évtizedük folyamatos építkezéssel telt, a szó konkrét és átvitt értelmében egyaránt. Egy kevéske pénzfelesleg kihirdetése és a lelkész kérdése – „Testvérek, mire fordítsuk?” – ragadtatott egy akkori gyermek ötlete kimondására: „Misi bácsi, építsünk templomot!”

Évekig tartó tervezés és gyűjtés mellett mesés adományok és az országos egyház támogatása is segítette a megvalósulást, így 2005-ben felszentelhetők a gyülekezet korszerű központját, mely tudatosan úgy épült, hogy ne csak az istentiszteletek méltó helyszíne legyen, de tere lehessen benne minden munkálkodásuknak.

A Filadelfia gyülekezet temploma – madártávlatból

„Nyitott ajtót adtam eléd”

Kertészetet és gyermekházat is működtet a Filadelfia egyházközség

Mivel gyülekezeti közösség nem létezett itt azelőtt, kezdettől fontos volt az evangélizáció, illetve az, hogy a Nyírtelegyháza közeli kisváros lakóinak olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, melyekre égető szükség mu-

tatkozik. A szívből, hitből fakadó diakóniai munka szinte magától értetődően intézményesült, amint megérték hozzá a feltételek: az évek során lépésről lépésre létrejött a támogató, a tanyagondnoki, a házi segítségnyújtó, valamint a közösségi szenvedélybeteg-gondozó szolgálat.

Buzás István, a gyülekezet ifjú felügyelője, egykori tanyagondnok avat be a részletekbe:

– Tizenöt-tizenhat embert foglalkoztat egyházunk Nyírteleken a szolgáltatások fenntartásával, a házi segítségnyújtásban hatvanhárom idős ember ellátásáról gondoskodik hat gondozónő és egy férfi segítő. Most pedig itt van a szociális földprogramunk, amelyben tizenöt, régóta állás nélkül lévő férfi és nő kapott lehetőséget a munkára. Ők az önkormányzattól átengedett, ötektáros területen kertészkednek, hagymát, karalábét, zellert, káposztaféléket, zöltséget, krumplit, uborkát termesztnek, és már nagyon várják az ebédet – néz az órájára a népkonyhát is igazgató, meg mentorként is tevékenykedő Buzás István.

Hamar útjára bocsátom tehát, hogy a százharminc adag meleg ebédet ezen a hétköznapon is idejében célba juttathassa. A helyiek ellátása mellett vinnie kell a belegrádiának, a görögorszállásnak is belőle, no meg a kertészkedő romáknak is Nyírtelek határába.

Györfi tisztelettel folytatjuk a beszélgetést, először is arról, amit még a felügyelő vetett fel indulása előtt: látszik-e a „vállalkozás” haszna, hogyan boldogulnak a piacon, mikor a felvásárlási ár épp az önköltség környékén mozog?

– Több ez mint piaci kérdés – töpreng Györfi Mihály –, a gondolkodást kellene megváltoztatni. Az interneten szerveződő Luther Markettől sokat remélünk, és dolgozunk azon,

hogy az egyházi intézmények is tölünk rendeljenek a konyháikra. De sok nehézséggel küzdve pillanatnyilag egyszerűbb nekik a bevált módszer: megrendelik a zöltséget konyhakészen onnan, ahonnan eddig is.

Pedig itt nemcsak arról van szó, hogy evangélikus működik együtt az evangélikussal, de azt is látni kell, hogy ezeknek az embereknek más-ként semmilyen lehetőségük, kilátásuk nincs arra, hogy munkájuk, megélhetésük legyen.

Egy pályázat tette lehetővé a programot, a földet biztosító önkormányzaton kívül a munkaügyi központtal is együttműködünk, a közfoglalkoztatás részeként ők biztosítják a netó ötvenezer forintos fizetéseket. Ha lejár a támogatási időszak, napszám-ban foglalkoztatjuk tovább a roma atyafiakat, akiknek az életében igen jelentős változás ez.

Az volt már a megtérésük, hitre jutásuk is, ami azonban újabb súlyos kérdést vetett fel mindenki számára: miből éljenek meg ezután, ha már

Csendesnap Görögorszálláson – a kép jobb szélén Misi bá, Györfi Mihály lelkész

nem lehet úgy, ahogyan addig? Itt jobbra arra szocializálódtak a romák, hogy kölcsönből élnek, egyik napról a másikra, többségük súlyos adósságcspadában. Igen jellemző, hogy rendszeres büntetések tekerik tovább a spirált: a gyerek újbóli iskolai hiányzása, a folyton rossz biciklilámpa állandóan okot szolgáltat a hatóságoknak. Az alkalmi után a napi munkába járás lehetősége valóban egy új élet esélyét adja, ha türelmesen terelgetik, nevelgetik őket tovább.

– *Kovács Istvánnak* kulcsfontosságú szerepe van – jegyzi meg Györfi Mihály útban a kertészet felé. Nem tagja a gyülekezetnek, de keresztény ember és elkötelezett kertész. Ő a

munkavezető. Megtervezte, hogy ére-si sorrendben mit hova ültessenek, tanítgatja, mit hogyan csináljanak... Ebből aztán eljuthatunk oda, hogy a háztájiban is termeljenek, esetleg a saját szükségletükön felül is.

Ritkás faszor választja el a földutat a veteményestől, nagy kék fóliával fedtek le pár négyzetmétert benne a munkások, ez véd esőtől, tűzö naptól, ide húzódnak ebédelni éppúgy, mint ládázni a termést, ha rendelés érkezik. Hagymával, karalábéval, káposztával megrakott műanyag rekeszek állnak már előkészítve, ezeket budapesti gyülekezeti megrendelésre szállítja mindjárt a mikrobusz – már a Luther Market eredményeként.

De az egyház diakóniai osztálya segélycsomagot is rendel már innen tíz család számára, s formálódik a terv: jövő tavasszal az itt termelt palántából lehet segély... A fóliaházi palántázást, primórt is próbálgatják ugyanis, és már felismerték a lehetőségét, hogy könnyen megszervezhetnék a savanyúságfeldolgozást is.

Sorra egyenesednek fel jöttünkre a munkások, illendően bemutatkoznak egyenként az érdeklődő idegennek, de nyomban lelkészüket is kérdezik a legfrissebb hírekről, külföldi útrajról...

Halkóber Attilánéval elegyedünk beszélgetésbe. Az egykori állami gondozott, ma már háromgyerekes fiatalasszony Tiszadobon nevelkedett, aztán dolgozott is, amíg lehetett. Mutatja az uborkát, most „tanítják futni” a fiatal növényeket: minden tőhöz műanyag spárgát csomóznak, így épül a kordon. „Reggeliben még küszködtek a feladattal, lassan haladtak, míg Kovács István meg nem mutatta, hogyan kell hurkolni” – meséli.

Arra szaladunk vissza a fólia alá a hirtelen támadt záporban, hogy ideért Buzás István mikrobusza a népkonyhás ebéddel. Kézről kézre adják

sok igazolatlan mulasztás miatt értékelhetetlen a nagylány teljesítménye, újra kell járnia a hetedik osztályt.

Misi bácsi nem lepődik meg a híren, fel sem haborodik, mint mondja, várható volt... Nem ígéri, hogy megpróbál segíteni, pedig nyilvánvalóan ezt várná tőle Ádám. Bosszúsággal vegyes szomorúsággal a hangjában emlékezteti az asszonyt: el kell érnie, hogy a lány rendesen járjon iskolába.

A pályázati támogatással Görögorszálláson elindított Biztos Kezdet Gyermekháznak épp a tanulási ku-

darok megelőzése a célja: a fejlesztő játékokkal és szolgáltatásokkal, képzett segítőkkel működő létesítmény olyan itt, mint jobb helyeken a gyerekszoba. Csak közös.

A roma családokkal megszeretett, elfogadott projekt hivatalosan lezárult, és első eredményeit az óvodából már visszajelzik, továbbélését önkéntes munkával biztosítják addig, amíg be nem indul a Filadelfia Evangélikus Egyházközség családi közösségformáló programja egy másik megnyert pályázat révén. Abban aztán ismét támogatottá válik ez a tevékenység, amely nem kevesebbet szeretne elérni, mint hogy minél magasabb iskolai végzettséget szerezhessenek a következő generációk.

Görögorszálláson, a rakamazi szórványban és a nyírteleki központban egyébként ifjúsági tanácsadó és információs pontot is működtetnek egy másik elnyert pályázatnak köszönhetően, s a gyülekezet ifjúsági csoportja részese a Magyarországi Szegénységellenes Hálózat projektjének is, amelyben négy ország hátrányos helyzetű ifjúsága működik együtt. Közben készülnek az alternatív centrum építései, hogy az egészségügyi, foglalkoztatási, szociális, kulturális szolgáltatásokat közelebb vihessék a Nyírtelek külterületén élőkhöz.

A hitéleti alkalmaknak is helyet adó központhoz úgy kezdenek, hogy kiképeznek a helyi munkanélküliek közül tizenötöt az építésre... És benyújtották a komplex teleprehabilitációs projektet, amelyben – sok más elem mellett – a háztáji gazdálkodás meghonosítása, a személyre szóló egyedi fejlesztés ugyanúgy szerepel, mint a nem működő biciklilámpák miatti büntetéseknek véget vető kerékpárjavító műhely.

A Filadelfia gyülekezet jelenleg több mint hatvan ember munkaadója. Ha így számba vesszük, egészen úgy fest, mintha a szerteágazó pályázati tevékenységként végzett munkát módszeresen előre megtervezték volna.

– Én sose mertem volna ilyen nagyszabású tervvel előállni – mosolyodik el a nyírteleki evangélikus lelkész. – Tény azonban, hogy nem szoktunk csak azért pályázni, mert lehet, hanem valós problémáink megoldásához keressük a lehetőségeket, a forrásokat.

Az 1982-es biatorbágyi evangélizáció hatására hitre jutott Györfi Mihály ezzel persze korántsem cínfolta azt az eshetőséget, hogy mindez nem véletlenszerűen történik...

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

▶ Három estén át zsúfolásig megtöltötte a Papp László Budapest Sportarénát a legendás prédikátor, *Billy Graham* nevével fémjelzett evangélikációs társaság. Az édesapja nyomdokaiba lépett ígéhirdető, *Franklin Graham* felhívására összesen mintegy kétezer-hétszáz-an érezték késztetést arra, hogy nyilvánosan is „behívják Jézust a szívükbe”, hogy Jézus Krisztust fennhangon személyes megváltójuknak vallják. Am hogy a múlt hónap első három napján – úgyszólván valamennyi hazai keresztény felekezet összefogásával – lezajlott *Reménység fesztivál* „kézzelfoghatónak” tűnt gyümölcssei tartósnak bizonyulnak-e, nem tudhatjuk. Miként a budapesti Népstadionban 1989-ben tartott – és történelmi jelzővel persze mindenképp illethető –, Billy Graham-féle evangélikáció hatása is csak „odafenn” számszerűsíthető. Arra azonban örömmel vállalkozhatunk, hogy felidézzük egy hiteles magyar „szemtanú” akkori élményeit. *Dr. Fabiny Tamás* püspök, az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője anno egyike volt a *Budapest '89* elnevezésű evangélikáció előkészítésében és lebonyolításában közreműködő hazai szervezőknek. A július 29-i eseményt követően rögvest papírra is vetette élményeit. Írása azonban valami okból akkor nem jelent meg. Most örömmel tesszük lehetővé, hogy a beszámoló – huszonhárom év múltán – mégiscsak napvilágot lásson az *Evangelikus Életben...* – A szerk.

Papp László Budapest Sportaréna, 2012. június 3. – Franklin Graham evangélikációja

Jó két hónappal ezelőtt ökumenikus ifjúsági csendesnapot rendeztünk Nógrádon. A remekül sikerült alkalom helyszíne a helyi sportpálya volt, gyönyörű környezetben. A záró úrvacsorára úgy került sor, hogy a futballpályán hatalmas kört formált a két-háromszáz fős gyülekezet. A befejező áldás után *Kiss János* bácsi, a magyarországi evangélikáció immár legendás alakja a tőle megszokott lelkesedéssel borult a nyakamba. „Tomikám, mit szólsz, mekkora gölt rúgtunk az ördögnek!”

Jelentem azóta lezajlott a visszavágó mérkőzés is, nem kisebb helyen, mint a budapesti Népstadionban. Igen, *Billy Graham* evangélikációjára gondolok, amelynek azóta – a tévén keresztül – milliók részesei lehetnek. Hadd küldjek most lapunk olvasóinak még a „mérkőzés” lázában egy talán rendhagyó tudósítást. Az emlékezetes nap, július 29-e történetét szeretném megírni, abból a szempontból, amelyből átéltem.

Reggel fél kilenc. A Budapest Sportcsarnok körfolyosóján bolyongok, keresve a Billy Graham-irodát, amelyet a társaság hónapokkal ezelőtt létesített itt. A küzdőtérrel a most zajló európai baptista kongresszus zajai szűrődnek ki, de bennem öt évvel ezelőtti élmények elevenednek meg, amikor is a Lutheránus Világszövetség nagygyűlését rendeztük itt. Istenem, mennyi idő telt el azóta! Mennyi minden változott azóta! De jaj, mennyi minden maradt még változatlan!

Képek villannak fel bennem, képek az akkori plenáris ülésekről, az akkori áhítatokról, vitákról és választásokról, ám emlékidézésre nincs most idő, kezdődik a rendezők szűkebb körének megbeszélése. Az idővel jól kell gazdálkodni, ezért minden mondat a helyén van, de a közös imádságot nem akarjuk elhagyni. Az együttlétről ketten munkájuk miatt lemaradtak, ezért *Géza*, a főszervező a maga kötetlen stílusában megragadja kezüket az emberekkel zsúfoltszűk folyosón, s rövid imát mondanak a várhatóan nehéz, de sok áldást ígérő napért.

Öles léptekkel megyünk át a közeli Népstadionba, ahol a technikai személyzet már javában állítja össze a színpadot. *Mike*, aki amerikai részről irányítja a szervezési munkát, korábban elmondta, milyen gondosan jelölték ki a pódium helyét, figyelembe véve többek között a nap délutáni állását is. Aztán csak ámulunk, amikor a hatalmas kamion egyszer csak szétnyílik, s szinte pillanatok alatt felveszi az irdatlan nagy képernyő formáját, amelyről majd a távolabb ülők is mindent remekül láthatnak.

Az egyik derék segédmunkás cigarettára gyújtana, de a szervezők egyike tapintattal, ám határozottan megkéri, tartózkodjék a dohányzástól, hiszen a mai nappal templommal varázsoljuk a stadiont.

Isten népének stadionjában

Kalapálás, tologatás, emelgetés, szaladgálás közben gyakran tekintünk az égre: jaj, csak nehogy essen az eső, olyan fojtogatóan páras a levegő! A tévéállások a helyükön vannak, *Rapcsányi László* és *Csák Elemér* is megjelenik, s a riporterektől már megszokott rámenősséggel kérnek háttéranyagot az eseményekhez, hiszen a közvetítést nem árt majd „kis színesekkel” tarkítani. A stadion igazgatója következetesen arról beszél, hogy délután nagyszabású mise lesz itt...

Déltájban megérkezik *Joni*, akit a könyvekből vagy korábbi magyarországi látogatása kapcsán sokan ismernek már. Megvallom, kicsit félek attól, hogy ez a valóban tragikus sorsú, ugyanakkor hitében tényleg példamutató fiatalasszony „sztár” lett, a szó minden mellékzöngéjével együtt. Különösen is tartok attól, hogy az ő éneklése nem lesz több jó szándékú lelkesedésnél. Ám amikor tolokocsi-

adó már megérkezett, az ő eligazításuk folyik. Diszkrétan megjelennek a rendőrök is. Fél háromkor, amikor már gyakorlatilag minden a helyén, megtörténik az, ami a legrosszabb álmunkban szerepelt: esni kezd az eső. Minden cseppje szinte fizikai fájdalmat okoz. A berendezéseket, a szószéket, a kamerákat azonnal le kell takarni, ezzel együtt ott legbelül intenzívebbé válik az imádkozásunk: Istenünk, ne tedd már ezt velünk...

Egymással rövidhullámú rádióon tartjuk a kapcsolatot a hatalmas térségben. Egyik-másik kaputól ijedten azt jelentik, hogy már most hatalmas a tömeg, és az emberek követelik, hogy nyissák ki a kapukat. Másvalaki rémülten közli, hogy a Dózsa György úti bejáratnál egy asszony rosszul lett. Gyors és határozott utasításra a doktornő máris robot a helyszínre.

A nagy tömeg miatt a tervezettnél korábban, háromnegyed négykor nyit-

gazdag katolikus irodalom, a harmadik standon bámulatosan sok szabadegyházias könyv, traktátus, lemez. Összeszorong a szívem: szeretett sajtótisztályunk hol van most a kiadványaival? Észrevesszük-e, hogy bármilyen szokatlan szó is ez ebben az összefüggésben, de itt is számolni kell a konkurenciával? Egyáltalán mi mit árulhatnánk itt: ostyát és *Agendát*?!

Dohogásomból megint a rövidhullámú rádió zökkent ki: valaki arról tájékoztat, hogy egy asszony Szerencséről, a csokoládégyárból egy csomag édességet szeretne személyesen Billy Grahamnek átnyújtani. Még bizonygatja is, hogy ez nem tréfa.

Fél hatra gyakorlatilag megtelik a stadion, már a fűre, a küzdőtérre is beengedik az embereket: főleg fiatalok tódulnak le a gyeprre, ahol egykor *Puskás Öcsi* vagy *Albert Flóri* rúgta a labdát. Fél hétkor, amikor az első közönségek és imádságok elhangza-

Népstadion, 1989. július 29. – Billy Graham evangélikációja

jában felbukkan, s próba gyanánt egy dalt énekel kristálytisza hangon, megváltozik a véleményem, s ugyanúgy szeretem őt, mint amikor először hallottam róla vagy tíz évvel ezelőtt.

Iratokért, telefonokért, fénymásolatokért talán tízszer is vissza kell szaladnunk a Budapest Sportcsarnokba, ahol az iroda már igazi nagyüzem. Írógépek kattognak, egyszerre két telefonon beszélnek a munkatársak – közben betoppan egy fejkendő nő, hogy belépőjegyet kérjen, egy német turista, hogy tolmácsolókat szerezzen...

Két óra, vissza a küzdőtérre. A több száz önkéntes rendező, tanács-

juk ki a kapukat; ennél az örömnél csak az a nagyobb, hogy az eső elállt, sőt kislőtött a nap. Egy gyors hálaimádság után szaladunk megnézni, hogy a MÁV emberei a helyükön vannak-e, hogy a félárú jegyeket lepecsételjük.

Közben megint egy tanácstalan segélyhívás rádióon keresztül: egyesek Mindszenty-dokumentumokat kínálnak, mások különböző kis közösségek anyagait terjesztik: mi a teendő? A szemrevételezés után gyors döntés születik: az előbbi mehet, az utóbbit le kell állítani.

Utam a könyvtárosok sokasága mellett visz el. Billy Graham könyvei számos kiadásban, máshol rendkívül

nak, már zsúfolásig tele a Népstadion, a jelzések szerint még mindig sokan be akarnak jutni. Még a szomszédos gyakorlóter is tele emberekkel, ott külön képernyőn követhetők az események. Az izléstelen, szocreál stílusban készített szobrok tövében felzeng az ének: „Isten élő Lelke, jöjj...”

Az énekkar szolgálatá lenyűgöző, *Joni* bizonyágtétele valóban hiteles, éneke pedig rendkívül csiszolt. Az egykori svéd lány igazi amerikai asszony lett: nemcsak gesztusaival és mimikájával, hanem azzal is, ahogy megneveteti a gyülekezetet: a mennyben – mondja – bizonyos, hogy magyarul fognak majd beszél-

ni. E nyelv elsajátítása ugyanis az örökkévalóságig tart.

Amikor Billy Graham lép a szószékre, a fotósok géppuskaropogás-szerűen kattogtatják kameráikat, s mind többen próbálnak a pulpitus felé nyomulni. Csak néhányan tudjuk, s ezért bennünk a szorongás nagyobb, hogy ismeretlen telefonáló jelezte: a stadionban bombát helyeztek el. Miközben az evangélikátor a keresztről prédikál, a biztonsági emberek szintén észrevételül végzik munkájukat. Hála Istennek, a közlés alaptalan volt, de valaki otromba tréfája néhányunk figyelmét legalábbis elvonta az ígéhirdetésről.

Ám ez a tudósítás ezúttal nem is a legfontosabbról akart szólni, hanem inkább a kulisszák mögött történetekről. Például olyan apróságok tűnő dolgokról, hogy abban az úgynevezett VIP-szektorban (a „nagyon fontos személyiségek” teraszán, ott, ahol az áldatlan emlékü ötvenes években „pártunk és kormányunk” vezetői foglaltak helyet) egyháznak egyik püspöke ült az első sorban, oldalán *Szépfalusi Istvánnal*, aki nem is olyan régen „persona non gratának” számított finomabb egyházi körökben. (Ugyanakkor bántó volt, hogy az egyik díszvendég egyik cigarettáról a másikra gyújtott.)

Az ígéhirdetés végén a baptista prédikátor szokása szerint előrehívja azokat, akik életüket Krisztusnak akarják szentelni. Amilyen megkapó látvány volt a tömegek áramlása a szószék felé, olyan elkeserítőnek találtam jó magyar lökdösődésünket, törtetésünket az evangéliumi füzetsomagokért.

A kései óra ellenére jó lett volna még egy közös énekléssel, esetleg az énekkar szolgálatával zárni a napot. E hiányérzet mellett disszonáns érzéseket keltett bennem az is, hogy miközben a metodista szuperintendens a záróimádságot és áldást mondta, tőle vagy tíz méterre az amúgy valóban nagyszemélyű ígéhirdető vállalt veregettek magas rangú egyházi vezetőket.

Este fél tizenegykor mégsem ezekkel a fenntartásaimmal jöttem ki a Népstadionból, hanem igazi belső örömmel. Sokan beszélgettek még kisebb-nagyobb csoportokban a zöld gyepon vagy a lelátókon, régi és újdonsült ismerősök borultak egymás nyakába.

Valaki könnyek között mondja nekem: „Látod, negyven év alatt sem tudták a magyar nép szívéből a Krisztus-hitet kiirtani!” Valóban: ezen az estén nemcsak az amerikai prédikátor tett biznyságot, hanem egy kilencvenéves magyar gyülekezet is. Íme, élünk!

A Népstadiont erre a napra – amelynek krónikása voltam – Isten népe vette birtokba.

Tudósításumat ezzel az örömhírral zárom: János bácsi, már kettő-nulla javunkra!

■ FABINY TAMÁS

„A vakok látnak, és a sánták járnak; a poklosok megtisztulnak, és a siketek hallanak; a halottak föltámadnak, és a szegényeknek evangéliom hirdettetik. És boldog, aki én bennem meg nem botránkozik.”

(Mt 11, 5–6; Károli-fordítás)

„...a siketek hallanak”

Jelbeszélgetések a Reménység fesztiválon

Ez év júniusában mindhárom napon részt vettem a Reménység fesztiválon. A téma már az első napon „jelentkezett”, amikor lent a küzdőtéren, a középső szekcióban felfigyeltem a megvilágított pulpituson álló jelnyelvi tolmácsokra és arra kis gyülekezetre, amelynek tolmácsoltak. Tudtam, a következő napon ott a helyem. Isten a szívemre helyezte akkor és ott ezt a maroknyi embert, így velük maradtam.

Siketekkel még soha nem készítettem interjút, de – a látottak alapján – éreztem, ennek nem lehet akadálya. Bokros Andrea jelnyelvi tolmács mellém állt, én feltettem a kérdést egy csapatnyi embernek. „Néma” csend, miközben Andrea jelnyelvre fordította a kérdésemet, azután szinkrontolmácsolta válaszaikat.

Míndeközben gyülekezett az utolsó este közönsége, a színpadon han-

golt a zenekar..., de ez minket egyáltalán nem zavart: tökéletesen „hallottuk”, értettük egymást.

– Engedjétek meg, hogy tegeződ-jünk, hiszen már jól ismerjük egymást, állandóan itt járunk körülötletek, el sem tudok mozdulni mellőletek. Egymást fotóztattuk eddig, de örülök, hogy – Andrea segítségével – most végre „beszélgethetek” is veletek. Hogyan éreztétek magatokat az elmúlt estéken, milyen élményben volt részetek?

TÖBBEN EGYSZERRE, JELELVÉ: Nagyon szép volt, jó volt minden, szuper volt... a világ legszebb alkalma volt ez.

– Kit mi ragadott meg a legjobban?

TYUKODI KATALIN (negyven év körüli asszony): Jézusról hallottunk

vége, igazán, tisztán, és ez nagyon-nagyon jó volt. Soha nem voltam még ilyen alkalmon...

CSÜRKE BÉLA (negyven év körüli férfi): Egyszer voltam egy Tina Turner-koncerten, de az más volt, azóta nem voltam sehol. Most eljöttem ide, és ez teljesen más, igazi, igazi jó élmény.

TYUKODI KATALIN: Valóban úgy éreztem, hogy megmentett vagyok. Jézus a vére árán mentett meg a bűneimtől. Hálát adok Istennek, hogy ennyi ember hallhatta ezt, és a szívembe zártam mindezt. Igazán boldog vagyok, és örülök, hogy ami a Bibliában le van írva, az igaz, és azt kaptuk itt tegnap és tegnapelőtt is.

– Ki az, aki most fogadta be Jézust a szívébe?

NEGYVEN ÉV KÖRÜLI FÉRFI: Én tegnapelőtt fogadtam be. A tolmácsoláson keresztül is éreztem, egyszerűen éreztem a szívemben, hogy igazság az, amit hallok, és sírtam. Annnyira megindultam mindazon, amit hallottam és láttam, és beismertem, hogy nekem erre szükségem van.

– Mit vártok a mai estétől?

IFJ. KÉRI JÓZSEF: Szeretném látni az előadást Jézusról... Régebben nem hívtak ilyen helyre siketeket, de most végre mi is itt lehetünk... És láthatjuk az énekeket is és a jó hírt, ahogy terjed. Úgy érzem, hogy hallani fogom Isten szavát. A szívemben is melegség van az Úr iránt... és ezt kívánom mindegyikünknek.

– Vége a harmadik estének is. Ma mi volt a legnagyobb élményetek?

BABOS ZOLTÁN CSABA (harmincnegyven körüli, Erdélyből): Nagyon szép énekek voltak. Ahogy dicsérték az Urat, éreztem a szívemben, a bőrömmön. Libabőrös voltam végig. És éreztem, hogy megnyílik a szívem a bűnbocsátnak. Isten megbocsát. Most újra Isten szavát hallottam... Köszönöm szépen a testvéreknek, hogy a siketek együtt lehettek.

Balra Tyukodi Katalin

– Nekem van egy vak barátnóm, akiről dokumentumfilmet is készítettem. Ő ugyan vak, de lelkileg jobban lát, mint sok más ember. Nálatok mi az a plusz ajándék, ami a hallás hiányából fakad, vagy azt pótolja?

IFJ. KÉRI JÓZSEF: Mi siketek vagyunk: az érzelmi világunk, a lélek érzése és a vizualitás számunkra nagyon fontos. Örülünk, hogy most már a hallássérültekhez is eljuthat az evangélium. Régen ilyen nem volt. Elyomás volt, és nem értettük, hogy igazából miért. Hiába láttuk, nem értettük a prédikációt. Nem értettük, hogy miről van szó. De most egyenlőséget érzünk. Isten tudta, hogy erre szükségünk van. A mi nyelvünk a jelnyelv. Ez egy olyan csatorna, amin Isten tud velünk beszélgetni, és hálásak vagyunk a tolmácsoknak.

MOHÁCSI JÓZSEF: A bűn békétlenséget eredményezett az életben, és elkezdtem gondolkodni azon, hogy nekem is bűnbánatra és Isten bocsánatára van szükségem. Tudom, hogy Isten teljesen megbocsátott nekem, mert Jézust Megváltómnak fogadom el.

– Volt már példa arra, hogy haló emberek előtt tudatok bizonyágot tenni?

TÖBBEN: Volt, volt. Volt, hogy siket gyülekezet elment bizonyágot tenni halló gyülekezetbe. Én is voltam. Megköszöntem a tolmács szolgálatát. Most is köszönöm.

– Látom, ti is szeretnétek mondani valamit...

TÖBBEN (fiatal srákok): Hú, nagyon jól éreztük magunkat! Szuper volt, szuper volt! Fantasztikus, fantasztikus az Úr!

MOHÁCSI JÓZSEF: Isten öröme van itt. Ő megszabadította az embereket a bűneiktől, megmutatta az egész országnak, hogy ő az Úr. Milyen sokan előrementek, és megvallották bűneiket! Nagyon örültem, ez egy igazi, szép ünnep!

BABOSNÉ, MARIANN: Én akkor fogadtam el Jézust, amikor nagyon a mélyponton voltam. Rengeteg probléma volt a családomban, az életemben. Nem tudtam a kiutat, nem találtam békességet. Nagyon rossz lépésre szántam el magam, de Isten beszélt a szívemmel, és éreztem, hogy ha ezt a rossz lépést megteszem, a pokolra jutok. Az Úr Jézussal békességet kaptam. Szívemben él, neki énekelek hálásan, és őt követem. Úgy szerettem volna én is énekelni a siketek énekét...

– Milyen a siketek éneke?

BOKROS ANDREA jelnyelvi tolmács: Mutassam meg?

Együtt „énekelnek” félkörben állva, csodálatos jeleket mutatgatva átszellemült arccal, miközben Andrea hangosan fordítja, diktafonomba mondvá, soronként tagolva a siketek – egyik – énekének a szövegét. A dal helyett láthatjuk a szemeket, az arcokat, a gyönyörű jeleket, egyszóval mi is „láthatjuk” az éneket:

„Köszönöm... Isten... Istenem... elküldted... fiadat... Hallelúja... hallelúúúja... hallelúja... hallelúja... hallelúja... Alázatos voltál, és megfeszítettek a kereszten... helyettem... bűneim miatt... reményem-megtartóm... megtisztítottad a szívem... megváltottál... köszönöm, Jézus. Reményem megtartom... új a szívem! Hallelúja, hallelúúúja, hallelúja... Amen.”

Babos Zoltán Csaba dicsőíti az Urat

▶ **A fesztivál után pár héttel volt alkalmam felkeresni BOKROS ANDREÁT, a Magyarországi Baptista Egyház siketmissziós koordinátorát.**

– Koordinátorként a kezdetektől részt vettem a Reménység fesztivál előkészületeiben – mondja. – Tudjuk, hogy a fesztivál több keresztény egyház együttműködésével valósult meg. Több mint húsz bizottság szerveződött. Ezek egyike volt az úgynevezett speciális csoport vagy speciális bizottság, amely a rendezvényre nemcsak siketek és hallássérültek, de más fogyatékkal élők részvételét is lehetővé tette.

– Gondolom, korábban ez nem volt ennyire magától értődő...

– A hallássérültek világa, kultúrája egy külön világ. De a tolmácsszolgálatok megerősödése azt eredményezte, hogy a hallássérültek már tudatában vannak, hogy igényelhetik tolmács jelenlétét. Bennünket, jelnyelvi tolmácsokat titoktartás is kötelez, tehát felelősségteljes, bizalmi viszonyba kerülünk a hallássérültekkel.

– Téged mi indított erre a munkára?

– Noha nincsenek hallássérültek a családomban, több mint tíz éve foglalkozom ezzel. Amikor a gyermekeim már megnőttek, és szerettem volna

visszamenni dolgozni, imádkoztam azért, hogy ne csak munka, hanem szolgálat is legyen az elfoglaltságom.

– Mi a helyes viszonyulás siket és nagyothalló társainkhoz?

– Én úgy gondolom, hogy változást kellene elérni általában a fogyatékkal élőkhez való viszonyulásunkban. Ezt már a gyerekkorban, az iskolában el lehetne kezdeni, mert a gyerekek a legbefogadóbbak. A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége tett is ez irányba lépéseket, „érzékenyítő programokkal” látogatták az iskolákat. A siketek elzárkózásának egyik oka talán az, hogy a mai napig siketnémázzák őket. Ez ugyanis számukra sértő kifejezés.

– Azért sértő, mert valójában nem némák, hiszen valamilyen módon ki tudják fejezni magukat?

– Persze, hiszen a hangszálaiknak semmi problémája nincsen. Nevetésnél vagy bármilyen hang kiadásánál érzékelhető, hogy nem némák, csak egyszerűen – a hallási visszacsatolás hiánya miatt – nem beszélnek. Egy más kommunikációs csatornát választanak.

Mi, „épek” sokszor azt gondoljuk, hogy ha valaki nem hall, akkor már értelmileg is korlátozott, noha ez nincs így. Csodálatos emberek, fantasztikus intelligenciával. Rengeteg olyan kifinomult adottságuk van,

ami nekünk nincs, és aminek a birtoklása által ők sokkal gazdagabbak. Mert nekik olyan vizualitást ajándékozott a jó Isten, a mimikának olyan képességét, amilyen nekünk soha nem lesz. A jelnyelven keresztül Isten elképesztő gazdagsággal áldotta meg őket. Mi, akik így megtanuljuk a jelnyelvet, csak belekóstolunk abba, hogy ez milyen fantaszti-

kus kommunikációs forma. Én kifejezetten szeretem magát a jelnyelvet is, és élvezem, amikor ezen tudom a saját gondolataimat is kifejezni.

– Hogy érezted magad a Reménység fesztivál előkészületei, a különböző felekezetekkel való együtt munkálkodás során?

– Áldásként éltem meg. Óriási élmény volt például, amikor a fesztivál

előkészületeként száznegyvenkilenc lelképásztor – különböző gyülekezetekből, kis és nagy egyházakból – volt együtt két napon át, hogy felkészüljön a közös munkára. Itt a hallássérültek gyülekezetvezetőjének tolmácsoltam. Áldásnak tekintem azt is, hogy barátságot köthettem egy református és egy evangélikus lelkésznel. Úgy hiszem, ezek a kapcsolatok

Bokros Andrea jelnyelvi tolmács szolgálat közben, jobbra lent munkatársai, háttérben az ezerfős kórus

► Bár azt sokan tudják (még többen gyanítják), hogy a minden évben március első péntekén tartott női világnapi háttérben egy globális hálózattal rendelkező szervezet áll, ám e szervezet New York-i munkatársaival és vezető testületének tagjaival csak kevesek lehetősége-feladata találkozni. Az ötévente megrendezett nagygyűlések így különösen nagy jelentőséget kapnak. Ilyenkor születik ugyanis döntés arról, hogy mely országok készíthetik el a következő esztendő imanapi liturgiáit, illetve hogy milyen imatémákra hívják fel a földkerekség keresztény asszonyainak figyelmét. E sorok írója nagy megtiszteltetésnek tartja, hogy – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa megbízásából – hazánk képviselőjében lehetett jelen a június 10–19. között New Yorkban megtartott legutóbbi nagygyűlésen.

NEW YORK

New York, New York

„Egy nagy faluban élünk” – hangzik el gyakran a globalizálódó világ jellemzésére. És valóban, repülőgéppel ma már a föld legtávolabbi pontja is huszonnégy órán belül elérhető, a világhálón pedig szinte azonnal értesülhetünk a messze távolban történetekről.

Ezt a „világnagy falubeliséget” élhette át az a közel kétszázötven asszony, aki a világ száztizenöt országából érkezett az imanapi konferenciára. De már maga a helyszín, az Egyesült Államok nyolcmillió metropolisa is ezt az érzetet erősítette. Hogy tudniillik New Yorkban található a világ összesűrítve.

Az utcákon színes kavalkád fogadja az ide látogatót: eltérő bőrszínű, különböző etnikumú és öltözetű emberek tarka egyvelege. S ha a repülőtérről a konferencia-központba szállító nigériai sofőr nem emlékeztetett volna rá, akkor is eszembe jutott volna: most a lehetőségek földjén járok, a szabadság városába nyertem bebecsátást. Igaz, előtte még jócskán kifagatott a bevándorlási hivatal tisztje, hogy kik is az én meghívóim, nem tervezek-e titkon illegális munkavállalást, sőt – biztos, ami biztos – még ujjlenyomatot is vett tőlem...

De most a sofőre figyelek, aki széles mosollyal ecseteli, mennyivel jobban él itt, Amerikában, mint a hazájában. „Csak dolgoznod kell, és millió mosoly lehetsz! – mondja csillogó szemmel. – Bármilyen csinálgatsz – mutat az emblematikus Szabadság-szobor irányába. – Tiéd a világ!”

Néhány nappal később aztán módom nyílt találkozni azokkal, akik a „fényes lehetőségek” hazájának árnyoldalára kerültek... A „szabad” világ kegyetlenül meg tud feledkezni azokról, akik a jól strukturált társadalom peremére sodródnak. Az a 98. utcabeli metodista gyülekezet, ahová egy látogatóprogram keretében vittek el bennünket, igyekszik felkarolni néhány – ahogyan ők fogalmaztak –, a szociális hálón kicsúszott rászorult. A hozzájuk hasonlóan karitatív szolgálatokat végző közösségek segítségével így is csupán csepp a tengerben.

„Kegyetlen város ez” – mondta egy idősebb indiai mérnök, akivel az utolsó napomon egy gyorsbűfében váltottam néhány szót. Ő már harminc éve dolgozik New York „fő” szigetén, Manhattanben, egy nagy számítógépes vállalatnál. Sajátos angolsággal fejezte ki három évtizedes tapasztalatát: „New York jó megélhe-

tés, de kegyetlen élet.” (*Good for make a living, hard for live a living.*)

A turisták zöme persze nem jut el a „Nagy Almaként” (Big Apple) is emlegetett város romlottabb negyedeibe. Az Empire State Building tetejéről szemléli a felhőkarcolók lenyűgöző világát, sétahajóról élvezzi a Hudson folyó felől elé táruló látványt, vagy a Central Parkban keresi fel a John Lennon emlékére állított Strawberry Fieldet. Egy helyszínt azonban, ha lehetősége van rá, „újabbán” mindenki felkeres.

Tíz éve szerepel New York térképén így: Zero Ground, vagyis a nullával egyenlővé tett föld. Pedig tizenegy esztendővel ezelőtt itt magasodtak a Világkereskedelmi Központ (World Trade Center) ikertornyai. A két épület helyén ma emlékpark van, két hatalmas medencéjű szökőkúttal. Az

Zero Ground – emlékhely az áldozatok neveivel

Globalizált világ imája

► Hazánkban több mint huszonöt esztendeje tartjuk meg minden március első péntek estéjén a nők világnapi alkalmát. Az istentiszteletekről szóló beszámolókból kitűnik, hogy a magyar asszonyok azonosulni tudnak társaik sorsával, éljenek azok bárhol a világban. Még inkább megtapasztalhatták ennek az összetartozásnak az érzését azok a keresztény nők, akik június 10–19. között résztvevői lehettek a világnapi mozgalom ötévenként megrendezett nagygyűlésének, amelyet idén Manhattanben (New York), a Riverside Park mellett fekvő egyházi konferencia-központban (The Interchurch Center) tartottak.

A konferenciára a földkerekség szinte minden pontjáról érkeztek asszonyok – közel kétszázötvenen –, a kontinensek jelentős országaitól kezdve az olyan piciny szigetektől, mint a Csendes-óceánban fekvő Niue. Az onnan érkezett fiatal lány, *Vai Pihigia* kedves iróniával mutatta be hazáját: „Ez az a picike pont a térképen, amelyet nagyító nélkül nem érdemes keresni.”

Ám a csendes-óceániak éppen hogy kitűntek méltóságos, vidámságukkal a New York-i „rengtegben”. Vakító színű virágminták díszeltek a ruháikon, és a hajfonatukból sosem hiányozott az orchidea vagy a más egzotikus növényből font koszorú. Talán csak az afrikai testvérnők kelhettek versenyre velük tarka mintás kangáikban és bámulatos ügyességgel fejükre tekert „turbánjaikkal”.

Vidám karneválnak is tűnhetett volna ez a konferencia, felszabadult, örömteli találkozás helyszínének, ha közben nem kerültek volna terítékre olyan súlyos, megoldatlan problémák, mint az AIDS betegség terjedése, a szigetvilág korallzátonyainak fokozatos eltűnése, a bioszféra tönkretétele, éhínség, háborúk... Ezek a bajok elsősorban az asszonyokat és a gyermekeket érintik, hiszen ők a legkiszolgáltatottabbak.

Az El Salvadorból Costa Ricába menekült *Rebeca Cascante Gómez* története mindenkit megérintett. Előbb kegyetlenkedő férje, majd a nélkülözés elől keresett védelmet kicsiny gyermekével együtt a szomszédos országban. Itt azonban csöbörből vödörbe került. Pedig pont egy „hívó” ember karolta fel. Valamelyik protestáns közösség presbitere, aki azután úgy dolgoztatta éhbéért a birtokán, mintha a rabszolgája lenne. Vé-

gül a gyülekezet nőszövetségének tagjai figyeltek fel arra, hogy Rebeca nem mer a szemükbe nézni, hallgat, ha családi életéről faggatják. A szabadulást is ők hozták el neki.

Ma már a világnapi mozgalom lelkes munkatársa, sőt éppen ezen a New York-i gyűlésen bízták meg a

Az Interchurch Center épülete

teljes latin-amerikai régió koordinálásával. Úgy is mondhatjuk, vezető beosztásba került, pedig nem beszél idegen nyelveket, néhány osztályt végzett, egyszerű háziasszony.

A több mint másfél évszázados világnapi mozgalom ereje éppen ebben van. Alulról építkezik. Nem alkot stratégiákat, nem akar túlstrukturált, agyonbürokratizált szervezettel válni, hanem azokra a keresztény nőkre, azoknak az imádságaira épít, akik a helyi gyülekezetekben szolgálnak – talán még különösebb tisztaság nélkül is – csupán Krisztus iránti elkötelezett szeretetből. Így történhetett, hogy a szervezet legmagasabb posztját öt éven át Bahama szigetről töltötte be egy metodista iskola igazgatónöje, s utódjával is

egy, a „hivatalos egyházi életben” járatanabb német lelkésznőt, a Szlovéniában élő *Corinna Harbigot* választották meg a delegátusok.

Imponáló volt, ahogyan a különböző régiók készültek a szavazásra. Kevés beszéd hangzott el, annál több imádság. Tudván, hogy az Úristen ad bölcsességet a döntésekhez, az ő vezetése nélkül életképtelenné válik még az ilyen történelmi távlatra visszatekintő mozgalom is. A világnapi helyszín a világ imahelyévé vált azokban a napokban...

Teljesen persze ez a szervezet sem mentesülhet a bürokratikus teendőkől – a New York-i iroda munkatársainak figyelemmel kell lenniük az Egyesült Államokban az egyesületek működésére vonatkozó rendelkezésekre. A világ keresztény asszonyai mindebből azonban keveset érzékelnek. Csupán a New Yorkból érkező angol nyelvű imanapi anyag postai bélyegzője és a kísérőlevelén a nemrég megválasztott főtitkár, *Rosange-la Oliveira* aláírása emlékezteti őket arra, hogy a mozgalom aktivitását egy jól szervezett munkacsoport segíti. S hogy mi érkezik az elkövetkezendő esztendőben hozzánk, vagyis mely országok dolgozzák ki a világnapi istentiszteleti liturgiáit, azt a nagygyűlés delegátusainak volt módjukban eldönteni.

Nos, a jövő évben sorra kerülő Franciaország után az Egyiptomban, majd a Bahamákon élő asszonyok életét ismerhetjük meg közelebbről, Magyarországon is. Egészen 2021-ig kialakult a sorrend, amelyet – Kuba, a Fülöp-szigetek, Suriname, Szlovénia, Zimbabwe után – Vanuatu szigetének istentiszteleti liturgiája zár majd. Ama csaknem tíz esztendő múlva tartandó imanapnak a témacíme pedig így hangzik: „Erős alapra építs!”

Június 10–19. között tarka seregvette birtokába a manhattani egyházi központ épületét. A föld minden sarkából összesereglett asszonyok különböző kultúrákból, eltérő hagyományokból érkeztek. Mindegyikük másfajta terhet hagyott hátra otthon, és bizonyára más és más gondokkal szembesül hazatérése óta... Egy dologban azonban egyik mégis: tudják, kire építenek!

■ B. PINTÉR MÁRTA

K – ÖT IMANAPON ÁT

ikertornyok helyén tatóngó mélységbe több köbméter víz zúdul. A kút peremét alkotó bronzlemezbe vésvé annak a 2605 áldozatnak a neve olvasható, akik 2001. szeptember 11. végzetes reggelén az épületben tartózkodtak.

Az emlékparkba a női konferencia résztvevőit is elvitték. S bár a kapuban hatalmas táblán figyelmeztették a tu-

Épül a Freedom Tower

ristákat, hogy kegyeleti helyre lépnek, az áhítatot megtörte a kerítésen kívül dübörgő munkagépek zaja. A Világkereskedelmi Központ újra épül. Hét új toronyházat húznak fel! Mindegyik magasabb lesz, mint volt a felrobbantott World Trade Center. Az utolsó, az 541 méter magas Freedom (Szabadság) Tower átadását 2013-ra tervezik.

„Megmutatjuk a világnak: nem félünk” – magyarázta az idegenvezető. Mellettem halkán odasúgja valaki: „Bábel tornya...”

Belépőjegyét ugyan nem kértek, de a kijáratnál hatalmas fémdobozban fogadják az építkezésre szánt adományokat. Először nem akartam semmit bedobni, aztán eszembe jutott, hogy az amerikai egydolláros felirata olyan, mint egy figyelmeztető üzenet: *In God we trust.* (Istenben bízunk.)

■ B. PINTÉR MÁRTA

A SZERZŐ FELVÉTELE

Déli csillag Szamoáról

Susana Tunumoso Iosia rendkívül büszke arra, hogy az ő szépapja – *Tautaioleua Malietoa Vaiinupo* törzsfő – volt az első ember Nyugat-Szamoán, aki elfogadta Krisztust megváltójául. Falujuk, Sapapalii partjánál kötött ki ugyanis 1830. augusztus 24-én *John Williams* angol misszionárius, aki nem kis bátorságról tett tanúbizonyságot ezzel a lépésével.

A szamoaiaknak nem volt jó hírük a környező szigeteken. Vad, kegyetlen népként tartották számon őket. De a Szentlélek Isten megelőzte a Londoni Missziós Társaság igehirdetőjének partraszállását: az ige magának elkészítette a helyét Tautaioleua törzsfő szívében.

„A szépapám nemcsak John Williamset fogadta be a házába, hanem Krisztust is” – mesélte Susana örömmel, s bár a csendes-óceáni szigetek asszonyaira oly jellemző, egyenes tartással ült mindvégig, most mint ha kicsit még jobban kihúzta volna magát, ahogy folytatta: „Példája nyomán aztán az egész falu megtért.”

Később – amikor este még átgondoltam a Susánával folytatott beszélgetésemet – értettem meg ezt a büszkeséget. Ez nem hiúság volt, hanem a túlradó öröm kifejeződése. Az ő családja is részese lehetett az evangélium terjedésének. Őket is, az ő őseit is felhasználta eszközként az

terülő, alig kétszázezer főt számláló országban szinte kivétel nélkül mindenki keresztény. Balgán provokatív kérdésekre, hogy Szamoán mit csinálnak vasárnaponként az emberek, Susana csodálkozva felel: „Hát templomba mennek! Az a nap az Úré.”

Ám korántsem mondható tájékozatlannak ez az asszony. Ismeri a szekularizálódó „nyugati” világot, amelynek hatásától nagyon szeretné megmenteni a gyermekeit, a rábizott vasárnapi iskolásokat, a fiatalokat. Ez bizony a gyülekezetek és a női körök imatémája ott Szamoán: megőrizni a keresztény élet értékeit. A *Filippilevél* jól ismert mondatára utal: „Tiszták és feddhetetlenek kell, hogy maradjunk.” Ő nem mondja, én viszont magamban idézem tovább: „...*legyetek Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban.*” (Fil 2,15)

És Susana világít. Mosolygós, kedves lényé beragyogta a konferenciaterem hátsó sorait, ahová szerényen leült. Átsugárzott a hagyományos, finom kézműveltséggel kísért Sivatáncon, amelyet a kultúresten mutatnak be közösen egy idősebb szamoai papnéval. És sejtem, hogy ez a fény kíséri otthoni szolgálatát is. Mert ez nem az ő ragyogása, hanem a Krisztus világossága, amely átizzik engedelmes lényén. Ez járja át papnészolgálatát Sapde településen, ahol huszonnégy éve él férjével, aki a helyi közösség lelkipásztora és még tizenkét környező gyülekezet esperese.

Susana Tunumoso Iosia szamoai táncbemutatót tart a nagygyűlés résztvevőinek

„El ne felejtis akkor a férjemről is írni!” – figyelmeztet Susana, amikor megtudja, hogy a beszélgetésünk újságban fog megjelenni. „Megteszem, de miért is?” – kérdelem tapintatlanul. „Mert nagyon szeretem” – hangzik a legnagyobb természetességgel a válasz. Én meg kissé elpirulok, s arra gondolok, vajon hányan kérik ezt tőlem magyar barátaim, szolgatársaim közül. Pedig ilyen természetes a dolog: akiket Isten egybeszerkesztett, azok elválaszthatatlan társak életben, szolgálatban...

A szamoai emberek identitását ugyanis az határozza meg, hogy az Úrhoz tartoznak. Nemzetük jelmondata is így hangzik: *Szamoá Istenre épült (Samoa is founded on God).* A két nagy és nyolc kisebb szigeten el-

■ BPM

► Ha az ember nem ismeri Kispestet, a Határ út képe némileg elriaszthatja e városrésztől, pedig néhány megállóra onnan majdnem kertvárosi idillbe érkezik. A 42-es villamos épp az evangélikus templom előtt tesz le, melyet – amint a gyülekezeti felügyelő mondta – egyesek zsinagógának néznek... Széll Bulcsúval, a kispesti evangélikusok vezetőjével június végén beszélgettem. „Ez a szöszék, itt hirdetjük az igét, az a keresztlőkút, ahol kereszteleünk, az ott fönt pedig az orgona, mely a zenét szolgáltatja” – kezdett kalauzolni a lelkész.

– Vidéki szolgálatból került újra Budapestre. Mit jelent az Ön számára Kispeszt?

– Huszonhárom éve vagyok Kispeszen, életemből a leghosszabb időt itt töltöttem. Kispeszt olyan, mint egy kisváros, mindenki ismerős. A Wekerle-telep a világörökség része. Templomunk – ezt mások mondják – a kerület legszebb épülete.

Minden évben megrendezik a kispesti napokat. Mi már az első alkalommal megnyitottuk a templom kapuit. A kerítéshez kiment pár röplaposztó, hívogató, bent pedig három-négyen várták az embereket. Az első kispesti napokon mintegy nyolcszáz érdeklődő (!) jött be.

Mindenféle emberrel lehet ilyenkor találkozni – buddhista, ateista, teológiai képzettségű tudáskereső laikus és így tovább –, én válaszolok a kérdéseikre, de meggyőzni őket nem tudom, egyedül az Úr tudja... Azóta is tartjuk ezt a szokást, s ilyenkor mindig két-három új ember csatlakozik a gyülekezethez.

Ezenkívül el kell mondan, hogy tizenhét évig adtuk lehetőséget a kispesti zeneiskola orgona szakának, hogy itt tartsák a tanóráikat, hangversenyeiket. A díszpolgári címmel, amelyet az önkormányzattól kaptam, feltehetőleg részben emiatt terjesztettek fel. Sokat tettem a város-

„Nekem olyan hatalmas Istenem van...”

Beszélgetés a díszpolgári címmel kitüntetett Széll Bulcsú lelkéssel

részért. Rengeteget látogatok, segítek embereknek. És bizonyára értékelték a Biblia-fordító munkámat is (az Ószövetséget fordítottam), amely – meg kell mondanom – kiváltotta a bibliatanács nemtetszését...

– Erre rá is akartam kérdezni. Hogyan felelne a Protestáns Média Alapítvány gondozásában tavaly decemberben megjelent fordítást ért kritikákra, melyek elsősorban a vállalkozás elletmondásosságát hangsúlyozták?

– Mindenkinek joga van tehetsége szerint Istent szolgálni. Örülünk neki, hogy van még egy fordításunk! Ezek kiegészítik egymást. Közös szöveggel foglalkozunk, a fordításoknak természetesen valahol találkozniuk kell. A stílusban, a célkitűzésben különbözhetnek. És persze nyilvánvalóan minden fordításon lehet pontosítani.

A „75 óta új fordítás” – ehelyett valami más megjelölést kellene találni, mondjuk így: az ökumenikus fordítás – azt a célt tűzte ki, hogy teljesen önálló, saját fordítás készüljön. A miénk pedig ugyanúgy a görög eredeti alapján, de a Károli-szövegre való tekintettel készült, újabb nyelvi, nyelvtani fölismerésekkel.

Egy fordítás mindig interpretáció, magyarázat is. Mi egy lehetséges mai oldalról közelítjük meg a Bibliát. Az Ószövetség fordítása tízévi, nagyon komoly munkával készült el. Gondolom, az Újszövetség is. Ahol lehetett, ragaszkodtunk a Károlihoz. Szép vetettségét, ünnepélyes lelki hangulatát valamilyen módon meg akartuk őrizni. Akik Károlin nevelkedtek föl, azok szívesen fogják olvasni.

– Hogy lehet valami egyszerre újszerű és régies?

– Több fázisban fordítottam az Ószövetséget; az első fázisban a Károli-szövegből kivettem a „valákat” és a hasonló, régies nyelvtani szerkezeteket. A második lépés az eredeti héberből

való fordítás volt. Közben figyeltem a Károli-szöveget, hogy ahol lehet, hozzáigazíthassam az enyémet. Például ha én „fölött”-öt fordítottam, de Károlinál „felett” szerepelt, akkor „felett”-re cseréltem a saját megoldásomat.

– Mennyiben tekintik sikeresnek a vállalkozást? A cél – az utószó tanúsága szerint – az volt, hogy „annak üzenete, aki a Biblia lapjain keresztül megszólít bennünket, minél akadálytalanabban érhesse el szívünkhöz és értelmünkhöz.” Hogyan mérhető ennek az eredményessége?

– Nehéz kérdés. Egyrészt a decemberben hétezer példányban megjelent első kiadásból április végéig ötezer elfogyott, így néhány kötészváltatban már nem lehet kapni. (Mert hogy többféle színben jelent meg az egyébként nagyon kellemes külsejű és tapintású, elegáns kötet.) Másrészt elérhető a modern androidos és az iPhone-os változat is. Ellenben a belsejét nem mondanám modernnek, nem szerepelnek benne például a következő szavak: *hűtőmágnés, úrhajó*... A tartalom ugyanaz. A Bibliának csak egy tartalma lehet.

– Lányát, Széll Éva Annát június 17-én szentelték lelkésszé, összekötve az Ön negyvenéves szolgálatának ünnepelésével. Tud-e egy édesapa csak az igehirdetésre koncentrálni, amikor leánya prédikál?

– Az első három mondat után igen, el lehet vonatkoztatni. Ha selypes az igehirdető, csak az első hat után. A lányomat egyébként még nem sokszor hallottam igét hirdetni, mivel hatodévesen vidéken, Vanyarcon szolgált.

– Mit jelent a kettős ünnep?

– Megrendítő ez a negyven év, az, hogy az Úr négy évtizeden át felhasználta. Nem bántam meg semmit. Én negyven évvel ezelőtt indultam a szolgálatba, a lányom most indul. Egyfajta stafétabot-átadás ez, habár

nem búcsúztatom magam, a nyugdíjkorhatárig még van egy kis idő...

– Hogyan szakaszolná ezt a negyven esztendő?

– Kamaszéveim betyár idők voltak. Tizenhét évesen tértem meg. 1972-ben fejeztem be teológiai tanulmányaimat. Ezek – sok ellenkező hatás ellenére is – megtanítottak arra, hogy nem lehet a Biblia fölébe kerülni. Ne én bíráljam a Bibliát, hanem engedjem, hogy a Biblia bíráljon engem! Ezt azóta is próbálom megtartani. 1972-től Bócsán szolgáltam, kevés eredménnyel. Hála Istennek, ez akkor s ott nem tudatosult bennem.

1975-ben a lucfalvi gyülekezetbe hívtak. Életem legszebb időszaka volt ez, habár „sötét Nógrádnak” nevezték a vidéket, és hatalmas nyomás nehezedett ránk az Állami Egyháziügyi Hivatal részéről... '89-ben három helyről is kaptam egyszerre meghívást, s ennek hatására úgy éreztem, az Úr el akar mozdítani; ekkor a külső körülmények is lehetővé tették, hogy a kispesti gyülekezetbe jöjjenek. Nekem olyan hatalmas Istenem van – nem mindenkinek van! –, aki még az Állami Egyháziügyi Hivatalt is meg tudja szüntetni azért, hogy én oda kerüljek, ahova kellek... (nevet)

Nyolcvan bejegyzett taggal indulunk. Vidék után városba, az Úrtól nagyon eltávolodott emberek közé, munkáskerületbe kerültem. Két-három évig nehéz volt, de akkoriban is sokat látogattam, és akár a boltban, a pénztárostól is megkérdeztem, milyen vallású...

– A változások közepette szolgálatának melyik az a része, amelyet negyven év után is folytatandónak ítélt?

– Amit folytatok és folytatni is szeretnék, az a gyülekezeti tagok, kiváltképp a betegek – ma már annyian vagyunk, hogy nincs idő egy évben mindenkit végiglátogatni –, illetve az

új tagjelöltek látogatása. És természetesen az igehirdetés. Valamint két egyedülálló, különleges alkalmunknak, a *kérdezők bibliakörének* és a *Szia-istentiszteleteknek* a vezetése.

A kérdezők bibliakörét hetente egyszer tartjuk, ez egy – ma már másfél óras – szabadabb beszélgetés. A résztvevők kérdeznek mindenféle témában, én pedig válaszolok. Azt mondhatom, eddig nemigen volt még olyan, amire ne tudtam volna felelni. A Szia-istentiszteletek pedig interaktív alkalmak.

– Olyasfélék, mint a Tamás-misé?

– Nem. Mi nem a külsőségeket helyezük a középpontba. Éneklünk, elhangzik pár bizonyosságtétel. Az alkalmak különlegessége az, hogy az igehirdetés után közvetlenül hozzá lehet szólni az elhangzottakhoz.

– A büszkén viselt díszpolgári cím és sok más elismerés után – profán fordulással élve – mi motiválja még a pályán?

– Az ember már nem kíván emberi dolgokat, emberi eredményt. Korábban sem a dicsőségvágy hajtott. Az hajtott, hogy legyen egy jó énekeskönyv, és akkor összeállítottam egy jó énekeskönyvet. Amikor az hajtott, hogy legyen egy nagyon jó, mai és eleven Biblia, megcsináltam az Ószövetséget. Amikor az hajtott, hogy közösség legyen, sok csendeshetet szerveztem... Ezek az Úrtól jövő hajtóerők voltak.

■ KINYIK ANITA

► Varga György evangélikus esperes életében felejthetetlen dátum 1952. július 13. Huszonnegyedik születésnapján szentelték lelkésszé. A budavári, Bécsi kapu téri evangélikus templomban háromman álltak az oltár előtt: Csonka Albert, Dóka Zoltán és ő. Ott kapták meg Vető Lajos püspöktől a borítékot, melyben az állt, hogy kit hova küld segédlelkésszi szolgálatra. Varga Györgyöt 1952. augusztus 15-ével Pápára rendelte.

Varga György egész eddigi életútjára kegyelemként tekint. Négy pontban foglalja össze, mit is jelent számára a kegyelem: kegyelem, hogy teológus lett; kegyelem, hogy a papi küldetést kapta; kegyelemként tekint szolgálati helyeire; s végül kegyelem életének végső célja, az üdvösség.

Nem készült egyházi pályára. Középkorúként a katonai hivatás lebegett előtte célként; erre indítást a le-

„Kegyelemből vagyok, ami vagyok...”

Egy evangélikus lelkész hatvanéves jubileuma

ventemozgalomban kapott, illetve ezt támogatta a családi otthon hazafias, vallásos nevelése. Nagy lelkesedéssel készült a felvételre, azonban helyhiány miatt nem vették fel. Így került Csurgóra, a református gimnáziumba.

A gimnáziumi közösségbe jól beilleszkedett, igazi közösségi életbe csöppent, tagja lett a Keresztény Ifjúsági Egyesületnek. Rendszeres bibliaolvasóvá vált, és nem sokkal az érettségi előtt életében bekövetkezett a nagy változás: megszólította az isteni elhívás. Teológus lett. Tizenkilencen indultak, tizenketten végeztek, mint a tanítványok.

Lelkészsé szentelése után Varga György Pápán kezdte meg a segédlelkésszi szolgálatot Bácsi Sándor mellett. Itt ismerte meg Bárány László lelkész csodaszép gimnazista lányát, a templomban kántori szolgálatot is ellátó Bárány Ágotát. Az Úr úgy adta, hogy a megismerkedésnek eljegyzés, majd rövidesen házasság lett a következménye. Isten kegyelméből most, ezekben a napokban adnak hálát az Úrnak házasságuk ötvenhét évéért. Ágota asszony Varga Györgynek nemcsak szerető felesége, de hittestvére, segítőtársa és munkatársa volt mindig, s egészen az mind a mai napig.

Pápáról Óriszentpéterre, majd Bakonyszombathelyre került Varga György. Harmincharom szép évet szolgált itt. Nagy szeretettel gondolt elődjére, Molnár Gyula lelkészre, aki-

től nagyon sokat tanulhatott. Bakonyszombathelyen, Bakonybánkban és a szórványokban, Keréktelekin, Bársonyoson végezte szolgálatát, rendszeresen látogatta a betegeket, az öregeket.

Igehirdetéseit több példányban is kénytelen volt legépelni, mivel igényelték, kérték a betegek és az idősök, akik nem tudtak elmenni a templomba, hogy meghallgassák. A vasárnapi istentiszteletek után a legépelte lapokat egy-egy személy – köztük Varga György is – elvitte a maga utcájában egy olyan családhoz, ahol beteg vagy idős ember volt, majd a következő napon valamelyik családtag továbbvitte.

Varga György igehirdetéseinek szinte minden darabja megvan ma is. Bekötve, fellapozható formában mára már negyven kötetet tesznek ki, kiegészítve más előadásokkal, írásos beszámolókkal. Nyugodtan állítható, hogy kordokumentumok; egy-egy belőlük készült válogatás egyszer talán még nagyobb nyilvánosságra is érdemes lehetne.

Bakonyszombathely és tartozékai mellett Varga György sokat helyettesített a környező gyülekezetekben is, így például Hántán, Ászáron, Kisbénen. Felesége énekkart szervezett és vezetett, foglalkozott az asszonyokkal és a gyermekekkel – a kedvükért meg gitározni is megtanult, hogy az ifjúsági énekeket vonzóbbá tegye. A bakonyszombathelyiek szeretete, hála-ja sohasem maradt el, nem feledkez-

tek meg a lelkészről és nejről bő két évtized elmúltával sem. 2009-ben – eljövételük után huszonhárom évvel – Varga Györgyöt a település díszpolgárává avatták.

Bakonyszombathelyről újra Pápára vezetett az útja – eredetileg ugyan nem szándékozott elhagyni előző szolgálati helyét, ám Nagy Gyula püspök győzködte: miután Sikos Lajos pápai lelkész nyugalmába vonult, a pápaiaknak olyan nagy tapasztalatú pástorra van szükségük, mint ő. Mivel az egyházközség egyhangúlag ki nyilvánította: őt kívánja lelkészének, elvállalta a tisztelet. 1986 szeptemberétől tizenkét éven át Pápán és a hozzá tartozó gyülekezetekben lelkészként, illetve az év novemberétől 1998-ig a Veszprémi Egyházmegye espereseként működött.

Varga György munkálkodása nyomán felpezsdült a pápai hitélet. Eredményes volt a fiatalok hívogatása is: feleségével megszervezték a rendszeres hittant, a bibliaórást „csapatokat”; 1990-től mind több fiatal tudtak bekapcsolni az istentiszteleti szolgálatban a liturgiaolvasásba.

Szociális, karitatív kezdeményezések is fűződnek a nevékhöz. Varga esperes aktívan bejárta a kórházba, erősíteni a betegeket, majd az igazgató segítségével kórházi kápolna kialakítására is sor kerülhetett. Itt mindegyik helyi felekezett megkezdte a kórházi istentiszteletek tartását. Erőt és lendü-

letet adott a lelki életnek a helyi nagy múltú, protestáns középiskola, a Pápai Református Kollégium újraindítása is, amellyel szintén példás együttműködést tudott kialakítani Varga György. Onnan is jöttek fiatalok. Így történhetett meg, hogy a tizenkét év alatt nyolc fiatal indított a lelkésszi pályára, illetve a hitoktatói szakra.

Tizenkét év pápai szolgálat és esperesi munka után, hetvenéves korában kérte nyugdíjazását. De hát Isten pásttorának nem oly könnyű nyugdíjba vonulni. Nyugdíjaként még három évig szolgált helyettes lelkészként a nagyalasnyói, a dabronyi gyülekezetben és a szórványokban. Aztán a lelkészválogatási időszakban még közel egy évet szolgálhatott Pápán. Nyolcvanasztendő volt, amikor a szeretett gyülekezet a templomban váratlanul, meglepetésszerűen – Ittész János püspökkel az élen – énekszóval, versekkel köszöntötte fel.

Amikor Varga György visszatekint szolgálatá Istentől kapott hatvan esztendejére, mindig ennyit mond: „Mindez csak kegyelem! Kegyelemből vagyok, ami vagyok...”

Ma már ritkán szolgál istentiszteleteken, azonban hetente többször is bejár a városi kórházba. Évente hét-nyolcszáz beteget látogat meg. Mindemellet igyekszik aktívan részt venni lakóhelye közéleti-kulturális életében is; hitéleti, irodalmi-művészeti alkalmakon lehet olykor köszönteni, felesége pedig kedves verseivel is meg szokta örvendeztetni az embereket. Életük valóban kegyelem és áldás sok számára.

■ – KERESCSÉNYI –

Mi a lelkiesség? A spiritualitásról röviden

Az elnevezés a *spiritus* latin eredetű szóból származik, jelentése: „lélegzet”. Vallási értelemben a lelket vagy a szellemet, vagyis a szellemi, a látható világon túli valóságot jelenti.

Lehet, hogy sokaknak meglepetés: a spiritualitás mint életforma nem jelent egyet a vallásossággal, a vallásos életvitellel. Spirituális élet anélkül is élhető, hogy valaki bármely vallás követőjévé válna, vagy bármiféle rendszeres vallási vagy lelki gyakorlatokat végezne. Nem kell hozzá templomba járni, akár vanni a személyes Istenben vagy bármilyen szellemi tanító-mester útmutatását követni. Tehát a spiritualitás több vallás közös alapelvét is jelenti, de nem pusztán a vallás gyakorlása.

Ugyanakkor a spirituális ember az egyik legfontosabb dologban meg egyezik a vallásos emberrel: ugyanúgy hisz abban, hogy élete nem önmagáért való, nem öncélú, vagyis élete magasabb rendet, célt és értelmet szolgál.

Mindezek alapján elmondható, hogy a spiritualitás egyfajta világszemlélet, amellyel az ember befogadja környezetét, embertársait, sőt ez segít abban, hogy az ember elfo-

gadja saját magát és korlátait, természetes adottságait.

A hagyományok szerint az élet két síkon zajlik: van egy külső tér, ahol az életesemények történései, az élet mindennapos dolgai esnek meg velünk, ahol az élet pusztá történés, időbeli lefutás. Ez a napi rutin, ahogyan átéljük a mindennapokat. Ugyanakkor van egy másik, az úgynevezett benső tér, a lelki élet világa, ahol az élet valódi történései, valódi lenyomatai keletkeznek bennünk. Ez az a hely, ahol lelünkünk sikkján válaszolunk a külső eseményekre. Gondoljunk bele, mit jelent ilyen értelemben a mindennapi imádság mint napi életünk visszatükröződése!... (Megélem – elmondom, összegzem, megfontolom – és megoldom...).

Mindenfajta spiritualitás, így a keresztény spiritualitás megélésének célja a természetfeletti való kapcsolatteremtés – konkrétan a bennünk élő Istennel, Krisztussal való együttélés. Ez azt jelenti, hogy életünk eseményei a helyükre kerülnek, nem értékeljük le vagy túlságosan fel egy egy történet fontosságát, hiszen imádság (vagy egyéb elmélyülést segítő gyakorlat) közben kapcsolatba kerülünk

a „forrással”, ahol Isten lelünkünk, önvalónkat megérinti.

Hogyan történik ez a kapcsolatteremtés?

Az előzőekben már említettük az imádságot mint elsődleges kapcsolatteremtési lehetőséget. Ez természetesen lehet egyéni, de egyházi értelemben az imádság közösségi is: istentisztelet, bibliaóra, zárandókat stb. Az elmélkedés vagy meditáció az utóbbi időben tudatosult a keresztények számára, pedig az egyháztörténet feljegyezte a szentek és szerzetesek elvonulását a világtól, amely testi és lelki gyakorlatok végzését is jelentette.

Az elmélkedés alapja lehet a Szentírás és egyéb szent szövegek olvasása vagy vezetett szöveggel, zenével, képekkel való elmélyedés. A mi kultúránkban kevésbé, de az afrikai keresztényeknél gyakori a szakrális tánc vagy mozgás.

A meditáció vagy elmélkedés mindig ellazulással indul, és még mélyebb ellazuláshoz vezet, miközben megnyílik a bensőnk, a szívünk, és előjönnek a belső kérdések és válaszok is...

■ SIMÁNDI ÁGNES
Forrás: *Evangélikus.hu*

Meddig sántikáltak kétfelé?

(1Kor 18,21)

„Meddig sántikáltak kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt, ha pedig a Baal, akkor őt kövessétek!” – olvassuk *A királyok első könyvében*. Két Úrnak szolgálni egyszerre lehetetlen. Vagy az Úrnak, vagy a Baalnak szolgálunk.

Szomorú, hogy a keresztényiség nagyobbik része két úrnak szolgál. Kicsit Istennek – többet a mammonnak. Szolgálunk a testnek is, a léleknek is. Isten a Bibliában Izráel fiait állítja elénk szomorú példaként. Az *Ószövetségben* lépten nyomon találkozunk Izráel fiainak bálványtiszteletével. Pedig Istennek csodálatos terve volt választott népével! Így olvassuk *Mózes második könyvében*, a 19. fejezet 5–6. versében (Károli-fordítás): „Mostan azért ha figyelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nékem valamennyi nép közt az egész föld. És lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép.”

Lám, Isten ilyen csodálatos jövőt szánt választott népének. De a mindig zúgó-lódó nép hamar eljárt szorra ezt a csodálatos jóvendőt. A választott népről szóló egész *Ószövetség* egyebet se tár elénk, mint a nép ide-oda való sántikálását. Egyszer Istennek, másszor a Baalnak hajt fejet, térdet. Figyeljük meg: a népet, valahányszor belemerül a pogány istenek tiszteletébe, Istennek mindig kemény eszközökkel kell visszafordítania önmagához. A szent föld, mely Izráel hazája volt, milyen sokszor vált a pogány istentiszteletek helyévé! Áldozóhalmok és pogány templomok sokasága töltötte be Izráel földjét.

Voltak ugyan istenfőlő királyok, akik leromboltatták ezeket a pogány templomokat, papjaikat pedig lemészároltatták. De utánuk ismét

bálványtiszteelő királyok következtek, és újra bálványimádságba taszították a kétfelé sántikáló népet.

Olyan pedig nincs, hogy Isten oldalán egyszerre Istennek, másszor a Baalnak áldozzunk. A szent és bünyűlő Isten ezt nem tűrheti el szó nélkül! Ilyen módszerrel nem lehet

és testvérei holtan vitték ki őt Péter elől. Röviddel ezután ugyanez történt feleségével, Szafirával is, mivel közösen döntöttek a féltett összeg felől.

Nagyon sokféle bálvány van a világon, és többen hajlonganak a bálványok előtt, mint Alkotójuk, Isten előtt! Ilyen bálvány a pénz is. Erről így ír a Biblia: „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.” Nagyon sok szomorú, tragikus példa mutatja, hogy Isten csak egész szívvel lehet szolgálni. Vagy egészen, vagy sehogy! Vagy Istennek szolgálunk, vagy a világnak.

Szomorú tény, hogy a keresztényiség legnagyobb része a múltban is, a jelenben is kétfelé sántikál. Vasárnap Istennek, hétköznap a világnak. De nagyon sokan még vasárnap is csak egy-két órát szentelnek Istennek. Hallottam olyan megjegyzést is, hogy „istenkének”. A porszem ember elbizakodottan néha már Isten fölé akarja emelni magát.

Hála legyen a hatalmas és dicsőséges Istennek, a teremtmény használhat ugyan nagy szavakat, de mégiscsak kegyelemre szoruló bűnös marad.

Kérdezzük meg magunktól, nem vagyunk-e mi is kétfelé sántikálók! Jó volna, ha okulnánk a kétfelé sántikáló kereszténynek szomorú példáján, és életünket hálaadással odahelyeznénk Isten áldott uralma alá! Aki így szólította meg övét: „Ti pedig választott nemzetek, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” (1Pt 2,9; Károli-fordítás)

Lám, ilyen kiváltságban részesülnek, akik egész szívükkel, életükkel az Úrnak élnek és szolgálnak.

■ PECZNYÍK PÁL

RONCALLI ANANIÁS ÉS SZAFIRA CIMŰ OLTÁRKÉPE A RÓMAI SZENT PÉTER-SZÉKESÉGHÁZBAN

bejutni Isten dicsőséges országába! Nem lehet egyszerre Istennek is, a világnak is tetszeni.

Az *Újszövetségben* a kétfelé sántikálásnak egyik szomorú példája Anániás és Szafira esete. Nekik nem volt elég a lelki ajándék, az anyagiakhoz is erősen kötődtek, eladott birtokuk árának egy részét féltették maguknak. Pedig módjukban állt volna az egész összeget felajánlani az Úrnak, miképpen többi testvérük tette. De Anániásék azzal a pénzösszeggel, melyet Péter apostol lábához tettek, bizonyítani akarták adakozó nagylelkűségüket. Ám elhallgatták a féltett összeget.

A Szentlelket azonban nem lehet félrevezetni, becsapni! Isten Szentlelke leleplezte Anániás hazugságát,

Tanító néni

Melegen süített a nap. Néhány idősebb asszony és egy víg kedvű diákcsoport várta az őzdi buszt. Végre megérkezett a járat, de a sofőr csak az első ajtót nyitotta ki. Lassan haladt a felszállás. A sor végéről előrekialtott egy türelmetlenkedő legény: „Mozgás, lányok, mi lesz már?!” Ifjú női hang válaszolt, könnyedén hártva a felelősséget: „Sietnénk mi, de nem lehet ezektől a nyanyáktól!”

Ekkor fordult meg ő. Arcán nyoma sem volt haragnak, felháborodásnak. Végigmérte a leányt, belenézett a szemébe, és higgadtan, jól érthetően – mint ahogyan a katedrán tette egy életen át – megszólalt: „Kedvesem! Hacsak meg nem hal ilyen szép fiatalon, maga is ilyen nyanya lesz egykor. Ha pedig még él a kedves nagymamája, akkor adja át neki nyanyatársi köszöntésemet!”

A lány szemlesütve húzódtott félre. Hátul sem akart már senki hangot adni a türelmetlenségének. „Szó bennszakad, hang fennakad...” Az élcelődő, hetyke szavakra megfellebbezhetetlen választ adott az életből-csesség.

A felszállás némán folytatódott. Ő pedig csendben elmondott egy rövid imát, megköszönve Istennek a szívébe adott békességet, a szájába adott találó szavakat, és hogy nyugdíjas pedagógusként a mindennapok forgatagában is lehetőséget kapott élethivatásának gyakorlására: az ifjúság nevelésére.

Keresztánnya, a györkönyi lelkész-nő és egykori tanítványa – lapunk főszerkesztője – ezzel az írással köszön el tőle. Emlékét megőrizzük!

■ Zs.

KÁROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

HETI ÚTRAVALÓ

„Így szól az Úr, a te teremtőd: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1)

Szentháromság ünnepe után a 6. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéinek közös kulcsszava a keresztység, amelyet maga Jézus rendelt, ezért szentség. Reformátorunk gyakran emlékeztette önmagát kísértései közepette e tényre: *Baptisato sum!* (Meg vagyok keresztelve!) Isten minden teremtményét a bűn sötétségéből világosságra, a keresztység ajándékával megtérésre hívja! „Jézus Krisztus a világ világossága, nála van örökké az élet forrása.” (GyLK 699) S „Krisztus szereti az egyházat, és önmagát adta érte, hogy megszentelje, és megtisztítsa a keresztységgel az ige által.” (Ef 5,25.26; LK) Mennybemenetele előtt missziói parancsával küldte az övét: „...tegyetek tanítványná minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében...” (Mt 28,19) Isten a keresztység szentségében bűnbocsátó szeretete zálogát adta, s ez az új élet kezdete: „A keresztység által ugyanis eltemettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk.” (Róm 6,4) Luther szerint Pál „össze-kapcsolja Krisztus halálát, feltámadását és a mi keresztységünket, hogy ezt ne csupán üres jelképnek tartjuk; s azért, hogy bennünk is végbemenjen mindkettő: a halál és az élet”. Izráel útja a Vörös-tengeren át vezetett az ígért földjére: „...az Úr szárazzta tette a tengert, úgyhogy a víz kettévált. Izráel fiai szárazon mentek be a tenger közepébe...” (2Móz 14,21–22) Pálnál ez előkép is: „...atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek át, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben.” (1Kor 10,1–2) Az első gyülekezetben Péter pünkösdi beszéde szíven talált sokakat, és tenni akartak valamit. Ám legjobb „jó cselekedetünk” a hit! „Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében... Akik pedig hittek a beszédének, megkeresztelkedtek...” (ApCsel 2,38.41) Ezt tette Filippiben a börtönőr háza népével együtt, miután Páléktól ezt kérdezte: „Uraim, mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek?” Az ő válaszuk: „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülj...” (ApCsel 16,30.31) Jézus az alázatos, együgyű kisgyermekeket ajánlja példaként: „Bizony, mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,3) Halála után „az egyik katonára lándzsával átszúrta az oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki” (Jn 19,34). Az ógyházban a víz jelentését a keresztységre, a vért az úrvacsorára vonatkoztatták. Élő Urunk nemcsak az élőhalott szárdísz keresztényeknek üzeni: „...térj meg! (...) Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvből, hanem vallást teszek nevével az én Atyám előtt...” (Jel 3,3.5) Ő keresztneveden szólított téged is: „Elénkbe jön a szeretet, / Az Úr irlgalmassága! / A keresztységben ő van itt: / Atya, Fiú, Szentlélek.” (EÉ 298,1)

■ GARAI ANDRÁS

Meghívó emléktábla-avatásra

A barcsi evangélikus leánygyülekezet szeretettel meghívja Önt és kedves családját a július 22-én 16 órakor kezdődő istentiszteletre. Ennek keretében kerül sor néhai *Fuchs Pál* levita tanító és *Molnár Lajos* lelkész emléktáblájának felavatására.

Erős vár a mi Istenünk!

PALACKPOSTA

Újratervezés

„Haladjon egyenesen, majd ötven méter után forduljon balra...”

(És te jobbra fordulsz...)

„Újratervezés... Haladjon egyenesen, majd harminc méter után forduljon jobbra...”

(És te balra fordulsz...)

„Újratervezés...” – mondja többször a GPS jól ismert hangja.

Ilyen az életünk. Kapjuk az instrukciókat ahhoz, hogy eljussunk oda, ahova szeretnénk, ami a célunk – aztán néha mégsem oda megyünk, mégsem arra megyünk. Ilyenkor jön az újratervezés.

Mert van lehetőség újratervezésre. Nem biztos, hogy így a legrövidebb, a leggazdaságosabb, de van lehetőség arra, hogy mégis eljussak oda, ahova szeretnénk, vagy ami a célom.

Líceumi hittantáborban néztünk néhány hete egy megrázó kisfilmet egy égből jövő DJ-ről, akinél éppen ezt az újratervezést láthattuk. Ő is ezt kísérte meg. Visszapörgette kicsit az időt egy nagyváros kis terén, és a dolgok máshogy alakultak: a labda más irányba gurult, a baleset nem történt meg, a tolószékes néni nem gurult ki az útra, a lövés nem dördült el, az idős bácsi nem kapott szívvrohamot, a táncosfiúnak nem fordult ki a bokája, és még sorolhatnám...

Nem gondolom, hogy ezt így meg lehet tenni – de az újratervezésben hiszek!

Hiszek abban, hogy kapunk új lehetőségeket. Nem biztos, hogy ott rögtön, hiszen a valóságban nem potyognak angyalszerű DJ-k az égből, egy sokkal hatalmasabb erőnek viszont a birtokában vagyunk!

Hiszem azt, hogy az ideai Szélrózsza témája éppen erre az erőre mutathat rá. Arra az erőre, amelyből meríthetünk. Amely megadja az újratervezés lehetőségét. Hiszen lehet, hogy többünk életében is van olyasmi, amit másképpen szeretnénk. Nagyobb kedvvel, több lélekkel vagy Lélekkel.

Amikor a szabadulás vízből merítünk, jó helyen keresgélünk. Akkor eljuthatunk a forráshoz. Akkor valóban hihetünk az újratervezés-

ben. Abban, hogy az életünk megváltozhat, új erőre kaphat.

Hiszem, hogy az ideai Szélrózsza is ilyen feltöltődést adhat. Az ott elhangzó áhítatok (most merítéseknek nevezzük őket), előadások, beszélgetések, koncertek, egyéb programok mind arra mutathatnak rá, hogy van lehetőség a szabadulás vízből való merítésre. Van lehetőség az életünk újratervezésére. Elindulni valakivel, aki az igazi szabadulást hozhatja az életben. Vagy újraindulni valakivel, aki már elhozta az igazi szabadulást az életben. És Ézsaiás szerint mindezt örömmel tesszük. Vele együtt mondom ki én is: „Örömmel meríték a szabadulás vízből.” (Ézs 12,3)

■ MESTERHÁZY BALÁZS

Névjegy:
Mesterházy Balázs
Sopronban élek immár hét éve feleségemmel és két óvodás korú gyermekemmel. A Berzsenyi Dániel

Evangelikus Líceum iskolalelkészeként dolgozom. Eddig többféle „kalappal” voltam jelen majdnem mindegyik Szélrózsán: 1996-ban Váralján lelkes teológusként, 1998-ban Bodajkon és 2000-ben Debrecenben a mozgássérült résztvevők egyik segítőjeként. Aztán felkérést kaptam, hogy legyek tagja a Tízeknek, akik a találkozót szervezik, és önkénteseket gyűjtenek maguk köré. Így a 2002-es kismarosai találkozóról bejárás- és szervezésélményem van, de elmenni már nem tudtam feleségemmel együtt vállalt indiai külmisziói szolgálatunk miatt. Ezért maradt ki a 2004-es tatai találkozó is, majd már iskolalelkészként minimális feladattal hívtak 2006-ban Szolnokra. 2008-ban Kőszegen és 2010-ben Szarvason a „középiszolák” munkaág felelőse voltam, majd megbízást kaptam az ideai fonyódligeti találkozóra megszervezésének „atyai” összefogására.

MERÍTS!

Három! Kettő! Egy! Start!

Már csak néhány nap, és kezdődik az ideai, 9. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó – különleges helyszínen: a Balaton partján, Fonyódligeten. A szervezők a tikkasztó nyári hőség ellenére igyekeznek mindent előkészíteni, most éppen az utolsó simításokat végzik, hogy a jövő heti „nulladik napon” zökkenőmentesen epüljön föl a szabadulás vízből – ahogyan a találkozó ézsaiási mottója utal erre.

Az előregisztráció már lezárult. Ez alatt az időszak alatt közel ezerhétszáz jelentkezők, hogy szeretnék együtt meríteni a szabadulás vízből – ahogyan a találkozó ézsaiási mottója utal erre.

A feltöltődéshez szükséges lelki muníciót a megszokott „széles sávon” érhetjük majd el. A nyári Balatonban való felfrissülés élménye mellett fajsúlyos kulturális és teológiai program is várja az érdeklődőket. A már az *Evangelikus Élet* hasábjain is említett *Csík* zenekar, a *Fool Moon* énekegyüttes, a *MoNaMo*, *Pekka Simojoki* vagy a *Lutheránia* és az *Accord Quartet* mellett számos további evangélikus formáció gazdagítja a találkozó zenei életét.

De természetesen a megszokott színházi produkciók, a

filmklub, a lehetőségek piaca, a KIE-kávéház, az ökosátor és a Szélrózsza-ovi is megtalálhatók lesznek a tábor területén.

A programok közötti eligazodásban a szokásos programfüzet és a mellékelt informatív térkép segít majd, illetve elérhető lesz a napi bontás a helyszínen mobiltelefonnal is, az *m.szelo-zsatalalkozo.hu* weboldalon.

Püspökeinkkel szokatlan szerepben, egy főzőműsorhoz hasonló „gasztroevangélikizáció” keretében találkozhatunk majd: munkájuk örömeiről és kihívásairól is beszélnek *Püspökfalat* címmel, miközben elkészítik kedvenc ételüket.

A szabadulás témájához kapcsolódva délelőttönként három külföldi vendégünk segít közelebb kerülnünk Isten ígéjéhez. *Klaus Douglass* a szolgálatra való szabadságról, *Karl Schiefermair* a válaszfalakat le-

döntő víziókról, míg *Pekka Simojoki* a szabadítást hozó dáról tart bibliatanulmányt.

Szutyányi Márk csillagással együtt a tudományokból meríthetünk, és tanúi lehetünk látványos fizikai kísérleteinek is. Az egyház jövőjéről *Kamarás István* és *Fábr István* szociológussal beszélget *Galambos Ádám*. A „tolerancia-hőmérő” a megszólalás felősségét vizsgálja. Mikor kell szólni, és mikor kell csendben maradni? – erről faggatjuk *Balavány György* újságírórt. *Szvetelszky Zsuzsa* szociálpszichológussal a párkapcsolatokról, családi kapcsolatokról beszélget majd *Réz-Nagy Zoltán* evangélikus lelkész. Az oktatás konvencióitól *Goda Gyulával* szabadulhatunk meg egy legkevésbé provokációmentes előadás keretében.

A köszegi *Határ menti meditációk* folytatásaként a találkozóra megjelenik a *Meríts! – meditációk és imádságok* című kötet, *Szabó Lajos* szerkesztésében, amely gazdag spirituális tartalmával segít elmélyíteni és továbbgondolni balatoni szélrózsás napjaink témáit.

Nagy szeretettel várunk mindenkit a 9. Szélrózsán, Fonyódligeten!

■ SMIDÉLIUSZ GÁBOR
Tízék-tag

Jónás és Jézus a Szélrózsán

Beszélgetés Somogyi Balázzsal

► Napokon belül több száz fiatal kerekedik fel háti- és hálósájkával, hogy a fonyódligeti Szélrózsáig meg se álljon. Sokak számára a szerdától vasárnapig tartó 9. országos evangélikus ifjúsági találkozó egyik csúcspontja feltehetően a *Jónás és Jézus* című rockoratórium lesz, amelyet a nyitóestén a nagyszínpadnál hallhat a lelkes közönség. A darab egyik főszereplőjével, a Jézust éneklő Somogyi Balázzsal az ideai pünkösdhétfői, Deák téri koncert után beszélgettem.

Somogyi Balázs

– Másodszor hallottalak ebben a darabban, és őszintén be kell vallanom, most is teljesen magával ragadott a hangod. Ilyen adottsággal hol dolgozol?

– Győrben, a lelkészi hivatalban vagyok adminisztrátor és kántor.

– Nem a tehetség elpazarlása ez? Miért nem énekléssel keresed a kenyered?

– Talán még hiányzik belőlem a megfelelő motiváció. Magánénekes szakon végeztem a győri zeneművészeti főiskolán. 2009-ben, utolsó éves koromban lehetőségem lett volna kijutni Hollandiába. Ott is magánénekes szakra vettek volna fel az úgynevezett *bachelor* képzés utolsó két évére, utána pedig megszereshettem volna a mester fokozatot. De végül is nem mentem.

– Miért nem?

– Az utolsó pillanatban visszakoztam, mert megijedtem az idegen országtól, az idegen nyelvtől, azonkívül a megfelelő anyagi háttér sem állt a rendelkezésemre.

– Viszont mindig is énekelni szeretted volna?

– A zene gyerekkoromtól fogva érdekelt. Kiskoromtól kezdve autodidakta módon tanultam meg zongorázni, később a zeneiskolában hegedültem és brácsáztam. A gimnázium után azt terveztem, hangmérnök leszek. El is kezdtem a villamosmérnöki főiskolát, de elég hamar rájöttem, a sok szakmai tárgyhoz nincs elég türelmem.

El kellett gondolkodnom, hogyan tovább. Székesfehérvári vagyok, és a gyülekezetemben, a református egyházközség kórusában nyolcéves korom óta énekeltem. Később több másikat is. Szerettem énekelni, élveztem, hogy erős és határozott hangom van, s ha akartam, ki is szólt a kórusból. Néha szólókat is próbáltam.

– Innen jött a magánénekes ötlete?

– Igen. De nem mertem rögtön belevágni a felvételiibe, ezért két évet jártam a budapesti Baptista Teológiai Akadémiára kántor szakon. Azért mentem oda, hogy biztosabb tudással induljak a főiskolai felvételin. Nagyon sokat tanultam itt, például zeneelméletet, összhangzattant, szolfézst. A felvételin aztán maximális ponttal Budapestre és Győrbe is felvettek. A győri intézményt választottam a családi hangulata miatt.

– Jól tudom, hogy a főiskola alatt egy nemzetközi, neves énekesversenyen is sikeresen indultál?

– A zsegei Simándy József nemzetközi énekesversenyre gondolsz? Igen, harmadéves voltam, amikor beneveztem. Alaposan készültem is rá. A kötelező műfaji darabok mellett egy Liszt- vagy Kodály-darabot lehetett szabadon választani. Én az utóbbit választottam, mert Kodályt nagyon szeretek énekelni. Különdíjat nyertem ezzel a darabbal.

– A főiskolán, gondolom, többféle műfajt kipróbálhattál. Melyek állnak közel hozzád?

– A klasszikus zenét szerettem. Ha mégis az énekesi pályát választanám, akkor legszívesebben oratóriumokat, dalokat, dalciklusokat énekelnék, ugyanis a színpadi mozgás vagy a heves gesztikuláció távol áll tőlem.

– Hogy kerültél a Jónás és Jézus című darabba?

– Ócsai Zoltán győri lelkész, a húsz évvel ezelőtti született darab egyik szerzője szólt nekem. Megmutatta a CD-t, és megkérdezte, hogy nem énekelném-e el Jézus szerepét.

– És hogy érzed magad ebben a szerepben? Milyen Jézust énekelni?

– Jó és érzelmileg is nekem való, bár a klasszikus hangképzés után ebben a rockosabb stílusban elég nehéz énekelnem. Úgy érzem, néha kínzom vele a hangszálaimat.

Jézust megszólaltatva egy higgadt és bölcs embert kell megformálnom, aki mindig a helyzet magaslatán áll. A Gecsemáné-kertbeli jelenetnél azért ő is kifakad, mert fél, sőt halálfélelme van. De Jézusban mindig megvolt a tartás, és amit csinált, azt komolyan, teljes meggyőződéssel tette. Nekem is valahogy ezt kell belevinnem a szerepbe.

– Az elmúlt egy évben az országban több helyen is előadtátok a darabot, és szinte mindenhol megtelt a templom vagy az iskolai díszterem. A Jónás és Jézusnak nagyon komoly missziói üzenete és hatása van. Milyen érzés nagy tömeg előtt énekelni Jézus szerepét?

– Jó érzés. Persze mindig van bennem egy kis félsz és izgalom, de csak annyi, amennyi szükséges. Egyébként szeretek sok ember előtt énekelni, ha nem így lenne, meg sem fordulhatna a fejemben egy esetleges szólóénekesi karrier.

– Ahogy említetted, a győri lelkészi hivatalban dolgozol. Ha gyülekezeti rendezvényekre, egyházi konferenciákra kapnál meghívást, elmennél énekelni?

– Szívesen! Szoktam is. Legutóbb például *Wagner Szilárd* orgonakíséretével a Győr-Mosoni Egyházmegye missziói napján énekeltem az Öregtemplomban.

■ BODA ZSUZSA

A Jónás és Jézus pünkösdhétfői előadása a Deák téri templomban

Egy levél margójára

Válaszgondolatok Szilas Attila nyugalmazott evangélikus lelkésznek az EvÉlet június 17-i számában megjelent levelére

Nagytisztelű Lelkész úr jó szándékkal írt, aggodalmat sugalló, de kategorikus kijelentéseket is tartalmazó levele („...egyébként Karthágót el kell pusztítani!”, 15. o.) számtalan gondolatot ébresztett bennem. Hiszem, hogy másokban is.

Hosszú és mély vitába szállhatnék a konfirmáció védelmében, ám nem szeretnék. Tény – és nagy baj –, hogy frissen konfirmált gyermekeink jelentős része azt érzi, hogy az egyházával való kötöttebb kapcsolata a konfirmációval véget ért. Önmegvalósító korunkban ez akkor is így van, ha „az illetékesek” – gondolom: a lelkész és a család – azt mondják, hogy „ez nem befejezés”. Ez még inkább így van akkor és ott, ahol egyházunk tanításait „még a felnőttek is alig ismerik”.

Tudjuk a választ arra, hogy a fiatal és a középkorú felnőttek egy részének vallási, egyházi ismeretei miért hiányosak. Azt is tudjuk, hogy velük szemben szinte kizárólag az öreg- vagy aggkorban lévő felnőttek tudják még ma is a konfirmációra tanultakat. Még szó szerint is idézik, pedig ők is tizenkét-tizenhárom éves korukban konfirmálódtak.

Az is igaz, hogy „konfirmandusaink számot adnak Isten ígéjének és az egyház tanításának ismeretéről”. (Legalábbis a tananyag szintjén, sokak előtt téve tanúbizonyosságot, s ez nem kis dolog!) Azt azonban már nem merném kimondani, hogy „a hitnek semmi köze a bemagolt ismeretek elsajátításához és felmondásához”. Nem tudhatjuk ugyanis, hogy konfirmációja pillanatában ki részesült a hit kegyelmében. Ám azt sokak hitvallása tanúsítja, hogy hitük naponkénti megújulásában milyen nagy szerepe volt konfirmációjuknak. Nem egy testvérünk életének lett a vezérfonala konfirmációi ígéje.

Az sem vitatható, hogy felnőttkori hazaszeretettünkben milyen szerepet játszik a gyermekkorunkban megszerzett igazi történelemismeret. Az is igaz, hogy a legjobban a gyermekkorunkban megtanult helyesírási szabályok maradtak meg emlékeztetünkben, éppen úgy, mint az egyszeregy. Az pedig főképp nem lehet kétséges, hogy a családban gyermekkorunkban megtanult szokások és magatartásformák egész földi életünk meghatározói lesznek.

Jövönkhöz szükséges, hogy ismerjük keresztyén hitünk igazsága-

it. A megismerési folyamatnak szép állomása a konfirmáció. Nem kell megszüntetni egyik részét sem! *Mellette – és nem helyette* – azonban valóban legyen „bátorságunk valami mást” is adni vagy kérni! Olyat, amivel bevonjuk és nem „konfirmáljuk ki” gyermekeinket a gyülekezet életéből. A ma társadalmában ezt nem könnyű elérni, de a lelkészek és a szülők összefogásával nem lehetetlen!

A levél utolsó sorában az író azt közli: fél, hogy „jövönk sem lesz, csak konfirmációnk”, ha nem lesz bátorságunk valamit kezdeni vele. Fájdalmas szavak! Úgy tűnik, mintha a konfirmáció lenne az a rossz, amely jövönk elvesztéséhez vezet. Hessegessük el ezt a következtetést! Nem a konfirmáció az ok, hanem a társadalomból ránk és gyermekeinkre ragadt közömbösség, a csapból is folyó „minden fontosabb” szemlélet. Ezért tapasztaljuk egyre gyakrabban és szomorúbban, hogy még a konfirmációra is nehéz összegyűjteni a gyermekeket.

Ha erről is lemondunk, akkor még távolabb sodródik egyházunktól ifjú nemzedékünk, s ami ennél is nagyobb baj: Istentől is.

■ DR. JÁNI JÁNOS

Szól a harang!

„...irgalmasan bánok ezerézig azokkal, akik szeretnek engem...” (5Móz 5,10)

Amikor a statisztikák a keresztyén-ség kríziséről beszélnek, amikor az egyház agóniáját fogalmazzák meg, akkor meg kell állni egy kis időre, és el kell gondolkodni, hogy jogos-e vészharangot kongatni, s ha igen, akkor van-e visszaút.

Mivel nem vagyok szociológus („Suszter, maradj a kaptafánál!), én csak saját tapasztalataimra tudok támaszkodni, azok pedig arról beszélnek, hogy olykor sajnos megszakadnak a család keretében azok a kegyelmi vonalak, amelyeket az alcímben választott íge az Isten ígéretként tár elénk. Nyilván nem az Úr változott meg, nyilván nem az ő szíve keményedett meg! Sokkal inkább az embernek szóló parancsok megszűnésében kell az okokat keresni.

Megkérdőjelezhetetlen tény, hogy a Biblia a gyermekek hitbeli nevelésének felelősségét a szülőkre, elsősorban az apára helyezi. Ebből a szülőkre nézve megkerülhetetlen kötelezettségből kell kiindulnunk a kérdés tárgyalásakor.

Kell, hogy legyen a családnak is „papja”, aki felelősségénél fogva – ha kell, időt és energiát nem sajnálva – képezi is magát azért, hogy gyermekei számára igaz, világos, határozott irányt tudjon mutatni, gyermekei komoly kérdéseire komoly választ adni Isten és az élet dolgaiban.

Először is otthon kell kialakítani az „istentisztelet” azon formáját, amely könnyedségében is végtelenül komoly, és a gyermekek mindenkori fejlettségét figyelembe véve számukra is érthető. Otthon kell megismertetni a gyermekkel, hogy jó dolog Isten jelenlétében lenni, Igét olvasni, azt megbeszélni, imádkozni, énekelni és őszintén, kölcsönösen elmondani azt, hogy mi van a szívünkben. Otthon kell megalapozni azt, hogy Isten jelenlétében jól érezhetjük magunkat. Jézus azt ígéri: ha ketten vagy hárman összegyűlnek az ő nevében, ő ott van.

Tehát a szülőre rótt felelősség nem merül ki abban, hogy elküldi

csemetéjét a gyermek-bibliaórára, gondolván, „ott biztosan nem ragad rá rossz”; de abban sem, hogy hetente nyakon csípi a lurkót, és azt mondja: „Édes fiam, akár tetszik neked, akár nem, velem jössz a templomba!” A szülő mint a hitbeli nevelés letéteményese azt is elérheti, hogy nyilatkozó gyermeke korán nyitottá váljon arra, hogy részt vegyen olyan alkalmon, ahol a számára már egyre izgalmasabbá váló kérdésekre további válaszokat kap. Csakis így érhető el, hogy a már Krisztust szívükbe fogadó ifjak konfirmáljanak!

Egyetlen lelkész sem ismeri jobban a gyülekezet gyermekeit, és egyetlen lelkész sem tud a gyermekek bizalmába jobban beférkőzni, mint az Istennek elkötelezett apa és anya. A lelkész és gyermektanító csak hozzátehet valamit ehhez, de helyettesíteni nem tudja. És a valóban keresztyén családi lét azt is kimunkálja már korán, hogy a gyermek számára érték legyen az Isten népével való méltóság-teljes közösség, az istentiszteleti együttlét.

Mert a gyermek már csak olyan lény, aki ugyan szeret „hülyéskedni”, de titokban legalább annyira szeretné, ha már nagyon, komolyan, megbízhatóan tartaná, ha megbíznának benne. Ezt éli meg akkor, amikor a gyülekezet felnőtt tagjai „elviselik őt”. Egy kicsit ő is felnőtté lesz.

A gyermek ellenállását elsősorban a szülők részéről mutatkozó spirituális közömbösség indukálja. A feszültség, amelyet a család „vasárnapi léte” és „hétköznapi léte” közötti elmentmondásban érzékel. Az a gyermek ugyanis, aki otthon a szülein keresztül „megízlelte, hogy jószágos az Úr”, a gyülekezetben is ezt fogja keresni hülyéskedés helyett.

Kell, hogy gondolkozzunk erről! Kell, hogy imádkozzunk ezért! Kell, hogy Istennek tetsző választ adjunk! Kell, hogy újat kezdjünk! Mert szól a harang.

■ LÁZÁR ATTILA

Kormányrendelet az egyházi költségvetési céltámogatások felhasználásáról

► **Megjelent az egyházi költségvetési céltámogatások felhasználásának szabályairól szóló kormányrendelet a július 3-i Magyar Közlönyben. A jogszabály rendelkezik az egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények, illetve a hittanoktatás támogatásáról, valamint az öt-ezernél kevesebb lakosú településeken szolgáló egyházi személyek jövedelemplétkéről.**

A kormány megállapítja, hogy az állam támogatja az egyházak által fenntartott levéltárak, könyvtárak, múzeumok és más gyűjtemények működési, gyarapítási feladatait, a meglévő állomány restaurálását, rendszerezését, közhasználatuk biztosítását, valamint az egyházi közművelődési intézmények működését.

A jogszabály rendelkezik arról is, hogy az előfinanszírozásként folyósított támogatást meghatározott arányok szerint, normatív jelleggel osztják fel az ilyen típusú intézményt fenntartó egyházak között, ezek az arányok azonban az egyházak kezdeményezésére megváltoztathatók, ha az általuk működtetett közgyűjtemények, közművelődési intézmények száma, működése vagy szolgáltatási köre a változást indokolja.

Az egyházak belső szabályaik szerint döntenek a nekik biztosított költségvetési támogatás felhasználásáról a támogatás céljának megfelelően, és az összeggel elszámolnak az érintett évet követő január 31-ig.

A kormányrendelet szól arról is, hogy a hittanoktatás állami támogatását felerészben a tanulói csoportszám, felerészben pedig a tanulói létszám szerint osztják fel arányosan az egyházak között, azzal a kitételrel,

hogy egy hittancsoport létszáma nem lehet kevesebb hét főnél. Ezt a támogatást előfinanszírozásként folyósítja az állam, három egyenlő részletben.

A kormányrendelet megállapítja: az egyházak jogosultak az ötezernél kevesebb lakosú településeken szolgáló egyházi személyek állami jövedelemplétkára, valamint a teljes lezárt zsidó temetők fenntartásának, a nem zsidó hitközségek tulajdonában álló lezárt zsidó temetők fenntartásának, illetve a használatban lévő zsidó temetők felújításának állami támogatására.

Kitérnek arra is, hogy az egyház egy egyházi személy részére legfeljebb egy településen ellátott szolgálattal címen folyósíthat jövedelemplétkot, amelynek összege a mindenkori minimálbér hatvan százalékát nem haladhatja meg. A támogatást előfinanszírozásként adja az állam.

► MTI

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!
Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

Újra rendelhető!

Szabó Lajos (szerk.): *Tarts, Uram, a kezében – Személyes szavak presbiterekhez*

A presbitérium szolgálatba indulásának ünnepi pillanata fontos és szép esemény egy gyülekezet életében. Azoknak különösen is sokat jelenthet ez a nap, akik esküt tettek, és szívükben sok tervvel és ötlettel, de önmaguk jövőbeli szolgálatára gondolva legalább ennyire izgottan és kíváncsian indulnak el az oltár elől. Nekik szeretne ez a fotókkal illusztrált könyv lelki erőforrást, biztatást, erősítést és bátorítást adni presbitertársak és lelkészek írásain és imádságain keresztül.

Az első oldalon található emlékeztető kitölthető emléklapként a gyülekezeti lelkész aláírásával, de személyes útravaló is lehet a szolgálatba most indulók vagy az új ciklusban is tovább szolgálók számára egyházunk mindhárom püspökének áldásával.

A kötetet az *Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke és Intézete* készítette. Megrendelhető az alábbi elérhetőségeken: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu; honlap: www.lutherkiado.hu.

Liszt nyomában

Tisztelt Szerkesztőség! Képes beszámolóinkkal szeretnénk megköszönni a Magyarországi Evangélikus Egyház segítségét, mellyel hozzásegített bennünket, hogy a Liszt-

év méltó lezárásaként „Liszt nyomában” járassunk!

Köszönettel: a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium „Bogányi” csapata

Doborján – A kertben a csapat a mester társaságában (balról jobbra: Gaál Eszter, Lukács Roland, Berki Zsófi Anna, Fecske Péter, Belinszky Etelka tanárnő, Bognár Tibor)

Lá(b) – pentatónia Doborján főutcáján

A weimari Liszt Ferenc Zeneakadémia (balról) és a volt ferences kolostor (jobbról), itt élt 1518-ban Luther Márton. A reformátor több alkalommal is megszállt Weimarban 1518 és 1540 között.

HIRDETÉS

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

Az olimpiai közvetítések miatt július 29-e helyett július 15-én, vasárnap láthatjuk az *Evangélikus magazint* az m1-en 10.45-kor, az m2-n 13.45-kor.

Mai hitvallások címmel dr. Kamp Salamonhoz látogatunk július 15-én, vasárnap az m1-en 11.30-kor, az m2-n 14.30-kor.

A Szélrózsza záró istentisztelete a Duna Televízióban

Július 22-én, vasárnap 10.30-as kezdettel kilencven percben a Duna Televízió közvetíti a Szélrózsza találkozó záró istentiszteletét Fonyódligetről. Szerkesztő: Nagy László.

Istentiszteleti rend • 2012. július 15.

Szentháromság ünnepe után 6. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 5,20–26; Ézs 43,1–7. Alapige: Róm 6,12–18. Énekek: 295., 359.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabin Tamás; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. (úrv.) Madocsai Miklós; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Gálos Ildikó; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Smidélus Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Kósa László; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákosszabá, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pest-szentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Máttyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Vincze Katalin; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Badacsonytomaj, Római út 3.** de. 9.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, református imaház, Bem u. 9.** du. fél 4.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonlelle, református imaház, Ady E. u. 4.** du. 2.; **Fonyód, József A. u. 21.** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kisdörgicse, Diófa u.** du. fél 2.; **Kőtcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nemesleányfalu, Nemesleányfalui u.** du. 2.; **Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Süme, Szentchényi tér 1.** du. fél 3.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BODA ZSUZSA

„Isten fölemeli arcunk!”

Százhusz éve született Lajtha László

► Nagy zeneszerzőnk küzdelmes életéből nekem a párizsi évek tetszenek a legjobban. Lajtha László (Budapest, 1892. június 30. – Budapest, 1963. február 16.) a francia fővárosban azt csinálta, amit igazán szeretett: új műveket komponált, vezényelt, és előadásokat tartott. Mégis mindig hazakészült. Barátai figyelmeztették, hogy Magyarországon zsarnoki hatalom teszi a törvényt, mégsem hallgatott rájuk. „Magyar vagyok, otthon a helyem!” – válaszolta megfellebbezhetetlenül.

Lajtha kottát ír

1948 karácsony másnapján *Mindszenty József* éreket elhurcolták, majd életfogytig tartó szabadságvesztéssel sújtották. Lajtha nem írta alá a főpap elleni nyilatkozatot, ezért azonnal elbocsátották a Nemzeti Zenedéből, ahol hosszú éveztizedeken át tanított.

Kivándorló-úttelvével helyett egy néprajzi gyűjtőcsoportot kapott, s tehetséges fiatalokkal elindulhatott országjárására. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy továbbra is hasznos munkát végezhetett, amely műveire is termékenyítően hatott.

Az ötvenes évek elején hazánkban még nem voltak jó magnetofonok, így mindent jegyzetelni kellett: énekszövegeket, adatokat, kommentárokat. 1963-ig, Lajtha haláláig tartott ez a felfedezőmunka.

Lelkes csapatának tagja volt *Tóth Margit* népzenekutató, illetve *Erdélyi Zsuzsanna* jeles néprajztudósunk is. Utóbbi így emlékezett a közös eszten-

dőkre: „Öröm volt ránézni, ahogy a belső fény eláradt az arcán. Ez lassan a mi homályunkat is eloszlatta. Jegyzeteink alapján döntöttük el, hogy hová megyünk. Terveinket többször felborította az időjárás, amely az Alpoknál eléggé kiszámíthatatlan. Ha ítéletidő zúdult a tájra, vagy jeges szél marta arcunkat, s szakadt a hó, távoli helyekre nem mehettünk. Bent maradtunk a városban, vagy a közeli településen dolgoztunk.”

Sopron és Szombathely után a Dunántúl regös vidékeit is bejárta. Fölszegett fejével ment, sietett előre. Végig a Hanság és a Vasi-Hegyhat sárragacos útjain.

Az idő szorításában remekművek születtek tollából: sorsszimfóniák, egyházi kompozíciók, filmzenék. Sokan azt hitték, a párizsi, anyagilag biztos évek meghoz-

Lajtha László, Kodály Zoltán és André Navarra gordonkaművész (balról jobbra)

Bajcsy-Zsilinszky emlékezete

Születésnapján, június 6-án Pálkövén emlékeztek és emlékeztettek tisztelői *Bajcsy-Zsilinszky Endrere* (1886. június 6. – 1944. december 24.). Pálkövén áll ugyanis az antifasiszta fellépéséért kivégzett evangélikus politikus, újságíró egykori nyári lakóháza.

Bajcsy-Zsilinszky még az 1920-as évek végén vett bérbe egy csendes, part menti területet azzal a szándékkal, hogy házat épít, ahol pihenhet, alkothat. Szerény anyagi körülményei miatt azonban sokáig sátorban, később egy saját maga által felépített kunyhóban töltötte Pálkövén a nyári hónapokat.

A ház 1939-ben készült el, két lakóhelyiséget a konyha és a belőle nyíló szoba képezte. Szükség esetén a padlástér is lakható volt.

Bajcsy-Zsilinszky Pálkövén írta náciellenes cikkeit, itt találkozott barátaitval. Gyakran sétált a környéken, felkereste az apró falvak és a szőlőhegyek

oldalában meghúzódó kis házak lakóit. Negyvennégy tavaszának első napjait is Pálkövén töltötte, innen ment – a német megszállás hírére – Pestre. Kedvenc helyét nem láthatta többé – a pálkővei ház árván maradt.

Bajcsy-Zsilinszky gondolkodását családi tradíciói – Szarvas és Békéscsaba erős evangélikus háttere – formálták. Felmenőire hasonlóan ő maga is az evangélikus egyház tevékeny tagja volt. Személyes hiteről, belső meggyőződéséről a kivégzése előtti úrvacsoravételekor vallott *Bárdosi Jenő* börtönlelkésznek. (A később Pápán és környékén lelkeskedő Bárdosi visszaemlékezéseiben örökölte meg Bajcsy-Zsilinszky utolsó óráit.)

Az 1980-as években Bajcsy-Zsilinszky Endre halálának évfordulóján, december 24-én évente liturgikus megemlékezést tartottak Budapesten,

ták volna a tervek maradéktalan megvalósítását. De nem. Lajtha Lászlónak haza kellett jönnie, és végleg itthon kellett maradnia. Ez a fojtó légkör, fortélyos félelem kellett ahhoz, hogy kiteljesedjen, s a csúcsra jusson. A fény városa, a metropolisz zsúfolt zenei programjai nem tették volna lehetővé a fontos művek beteljesítését. A mámorító ígék, örökös ígák, az 1956-os forradalom emlékének szentelt *VII. szimfónia* miatt mondhatjuk: *Bartók* és *Kodály* mellett Lajtha a 20. század egyik legnagyobb magyar zeneszerzője.

Hallgatom az újabb lemezoldalt. Zongora dübörgi nehéz sorsunkat, egy szál fuvola villantja föl a reményt. Egy-egy új résznél mintha megállna a szerző, töprengne a jövőnkéről, és zaklatott feleletet fogalmaz meg mindannyiszor.

A *VI. vonósnégyes* csupa sejtelmes lüktetés. Felröppenés és zuhanás, majd újra feltámadás. Váratlanul megcsillanó fény a sűrűsödő sötétségben.

Lajtha László igen melodikus, nagy dallamkészséggel megáldott művész volt. Miközben panaszkodunk, hogy nem születnek maradandó zenei művek, Lajtha különleges, érdekes, drámai munkáit kötelességünk lenne előadni. Talán a mostani évforduló ráirányítja a figyelmet, és emlékezetes estéken idézik meg nagyon is magyar, lázas üzeneteit.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

■ – KZ –

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Szélrózsa 2012 –
Zöld útikalauz

► A július 18–22. között megrendezésre kerülő Szélrózsa találkozó központi témája a víz lesz. A Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát munkacsoportja külön sátorral települ ki a rendezvényre, és sok, a vízzel is kapcsolatos információt és programot kínál az érdeklődőknek. A munkacsoport egyik fő feladatának tartja a szemléletformálást, ezért egy zöld útikalauzt állított össze a rendezvényre készülők számára.

Mi magunk is megtapasztalhatjuk, hogy a körülöttünk lévő teremtett világ csodálatos, de igen törekeny is. Isten igen nagy feladatot s egyben lehetőséget adott számunkra, hogy őrizzük és műveljük ezt a hatalmas „kertet”, ezért ez alatt a néhány nap alatt is szem előtt tartjuk az alábbiakat.

1. Régóta vártuk a találkozót, s reménység szerint év közben is találkozunk majd régi és új barátainkkal. Töreksem rá, hogy a táborokba, csendesnapokra minél környezetkímélőbb módon (vonattal, távolsági busszal, kerékpárral) jussak el.

2. A közösség erejét megtapasztalni hatalmas élmény. Figyelek rá, hogy sem itt, sem a későbbiekben ne rongáljam és ne romboljam szét semmilyen más élőlény közösségét.

3. Az évezredek óta hullámzó Balaton vize emlékeztet arra, hogy a te-

remtett világ hosszú történetének szerves része vagyok. Az életem ajándék, de egyben felelősségem is van az utánam jövő nemzedékek életkörülményeiért.

4. Teremtény vagyok a teremtények között, ezért sem a növényeket, sem az állatokat nem pusztítom el szükségtelenül vagy önfelédtt szórakozásból.

5. A nyári melegben kortyolt friss víz megmutatja, hogy a víz az élet alapja: a tiszta víz kincs. Ezért itt és otthon is töreksem arra, hogy ne pazaroljam és ne szennyezzem feleslegesen.

6. A szomjám oltásakor is gondolok a környezetemre, ezért az eldobható pillepalackos ásványvíz helyett az ingyen (!) rendelkezésre álló lajtos kocsiból töltöm fel a regisztrációkor kapott kulacsomat. (S ezt a további nyaralásokra is magammal viszem.)

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

7. Mindenki hallotta már a szlogent: nem minden hulladék szemét. Az újrahasznosítással rengeteg alapanyagot és energiát lehet megspórolni, ezért a találkozó alatt keletkezett újrahasznosítható hulladékot (papírt, műanyagot, üveget) nem a legközelebbi kukába, hanem a kijelölt szelektív hulladékgyűjtőbe dobom.

8. Nem cipelek haza feleslegesen vásárolt holmikát, az emlékek bennünk élnek tovább. Barátaimat, szeretteimet egy kedves, magam készítette apró tárggyal is megajándékozhatom...

9. Mi is feltöltődni jövünk ide, ezért elhatározom, hogy én sem zsi-gerelem ki a természetet, nem használok fel erőforrásaimból többet, mint amennyire szükségem van, és a környezet számára is hagyok egy lélegzétvételnnyi szünetet.

10. Tudjuk, hogy az élet vizének forrása egyedül Krisztus. Lelkünk egészségének megőrzése mellett azonban nem feledkezhetünk meg testünk egészségéről sem. Séta, úszás vagy kerékpározás közben hálát adok Istennek mindazért a sok jóért, amivel a természetben is körülvettem engem.

■ Ararát munkacsoport

Szlovák gyökerekkel
az egyházi napokon

Az Evangélikus Élet múlt heti száma már beszámolt a Nagykürtösön és Losoncon június 27–29. között megrendezett szlovákiai egyházi napokról. A háromnapos találkozó igazi demonstrációja volt a szétszórta szlovák evangélikusságnak, egyúttal pedig kiváló alkalma új találkozásoknak, régi kapcsolatok felelevenítésének, a testvéri összetartozás megélésének.

Losonci evangélikus barátainak köszönhetően az a megtiszteltetés ért, hogy meghívást kaptam a találkozóra mint „szlovák” evangélikus, s képviseltem azokat a magyar evangélikusokat, akik számon tartják szlovák származásukat, valamelyest szlovák identitásuk is van, de a nyelvet már nem vagy alig-alig beszélik.

Apai ágon őseim háromszáz évvel ezelőtt érkeztek a Felvidékről Szarvasra, édesapámig bezárólag minden őszám szlovák; az ő anyanyelve is szlovák volt, s több mint ötven évig szolgált Albertiben, a szlovák–magyar evangélikus gyülekezetben. Gyermekek- és ifjúkoromban gyakran hallottam szlovák szót, olykor részt vettem szlovák nyelvű istentiszteleten is, s harminc éven keresztül megismertem minden szlovákiai evangélikus püspököt, akiket édesapám gyakran hívott meg gyülekezeti ünnepségekre, szolgálatokra. Jeles alkalom volt a gyülekezet számára, ha szlovákiai testvérek látogattak hozzánk.

Így érthető a vonzódásom a szlovákiai evangélikusokhoz, s kicsit úgy éreztem, hazamegyek. Ugyanakkor fájdalmasan éltem meg (megint): milyen kár, hogy nem tanítottak

mindössze hét kilométerre van Alsósztrégovától. Jančovic sorolta alberty evangélikus ismerősei nevét, akikre mindig szeretettel gondol: Revuczky, Kassik, Mótyovszki, Kostyalik...

Alsósztrégován született Madách Imre, ám a csodálatos Madách-küriát csak messziről tudtam megnézni, mert – uniós forrásból – teljes felújítása zajlik. Viszont elmentünk a drámaíró, költő sírjához, s kegyelettel emlékeztünk rá. Az evangélikus párokian állandó Madách-kiállítás látható, ezt természetesen én is meglekintettem.

Az alsósztrégovai evangélikus templomban, ahol Madách Imrét is keresztelték (később valószínűleg „nagypolitikai” okokból katolizált), magyarul prédikáltam, losonci szlovák barátom tolmácsolásával. A megszólítást szlovákul mondtam: „Milost Vám a pokoj od Boha, nášho Otca a od Pána Ježiša Krista! Amen.” Ugyanígy a befejező imádságot: „Pomodlime sa! Otec náš nebeský! Ďakujeme Ti za Ježiša Krista, ktorý zomrel na kríži pre naše hriechy a ďakujeme, že celý svet môžeme vidieť cez jeho svätosť a ďakujeme, že tento svet sa nám zdáva nádherným!”

Az istentisztelet végén beszámoltam magyarországi szolgálataimról, beszéltem szlovák kötődéseimről és Tessedik Sámuelről. Ajándékképpen a gyülekezet lelkészének, Dana Pavlovkinová nagytiszteletű asszonynak s a gyülekezet jelen lévő tagjainak egy-egy Ruzicskay-féle Tessedik-albumot adtam át.

Utunk ezután Pötörba vezetett, ahol még tartott az istentisztelet. Itt egy temesvári szlovák evangélikus lelkész hirdette az ígét. Pötörtől mindössze egy kilométerre van Slatinka, ahonnan az albertyiek elindultak. Felemelő érzés volt arra gondolni, hogy bizonyára sokszor megfordultak az 1600-as években épült templomban, amely csodálatos faszindelyes épület, belül festett kazettás mennyezettel, festett oltárral, szószékkal, karzattal. Érdeemes rákeresni az interneten is, könnyű megtalálni.

Az istentisztelet végén a gyülekezet lelkésze, Jana Maria Štastná nagytiszteletű asszony köszöntött minket, magyarországi szlovák evangélikusokat és a Magyarországi Evangélikus Egyházat. Közébeden vetünk részt ezután, élveztük a szlovákiai testvérek vendégszeretetét és a nagyszerű szlovák ételek

ízeit. Ez az alkalom is tartogatott számomra meglepetést, mert az asztalnál egymással szemben ültünk Bálint György (Juraj Bálint) nagylaki (Románia) szlovák evangélikus lelkésszel, akivel még 1988-ban ismerkedtem meg Temesváron, s azóta sem találkoztunk.

Nagy élmény és feltöltekezés volt a három nap, reméljük, lesz folytatása is. Még egyszer szeretnék emlékeztetni a szlovák egyházi napok mottójára: „Boldog nép az, amelynek Istene az Úr!” (Zsolt 33,12) „Blahoslavený národ, ktorému Hospodin je Bohom!” (Zalm 33,12)

■ ROSZÍK GÁBOR

A Hold elfedi
Naprendszerünk óriását, a Jupitert

A Jupiter a Naprendszer talán legérdekesebb égiteste. Ez a legnagyobb méretű bolygó. „Személyében” majdnem egy második Napot tisztelhetünk, hiszen mérete és tömege kis híján elérte azt a kritikus értéket, amikor beindul a termionukleáris reakció, és a magfúzió „melléktermékeként” az égitest fényt és hőt bocsát ki.

Holdjai egy miniatűr Naprendszer képét festik le: már egy színházi látcső segítségével is négy fényes csillagocskaként feltűnik a Callisto, a Ganymedes, a jégpáncélja alatt talán életet hordozó Europa, a Föld mellett a Naprendszer másik, működő vulkánokat hátán hordozó égiteste, az Io. A holdakat Galileo Galilei a 17. században fedezte fel. Napjainkra a csillagászat és az

űr kutatás fejlődése révén már több tucatnyi kisebb méretű kísérője is ismert.

A 2012. esztendő egyik legfontosabb csillagászati eseményeként Földünk hűsége kísérője, a Hold égi útja során több alkalommal, így június 17-én, július 15-én, augusztus 11-én, szeptember 8-án, október 5-én, november 2-án és 29-én, valamint december 26-án elfedi előlünk a Jupitert.

Magyarországról a július 15-én bekövetkező fedés látható. A bolygó 3 óra 29 perckor lép be a Hold sötét oldalán az égitest „mögé”. Az égi színjáték 4 óra 17 perckor ér véget, amikor a világos oldalon az óriásbolygó kilép a Hold takarásából. A hajnali időpont ellenére a csillagászati, túra- (spektív) vagy vadásztávcsővel (binokulár) ren-

delkező csillagászat- és természetbarátok bátran megpróbálkozhatnak a jelenség megfigyelésével. A fedést amatőr csillagászok országszerte egyéni és szervezett módon kísérik figyelemmel. Időpontadatokat mérnek, és úgynevezett asztrófotókat készítenek, melyek az AAK Albireo Amatőr csillagász Klub Közhasznú Egyesület internetes fórumain (www.albireo.hu portál, <http://www.facebook.com/aak-albireo> Facebook-oldal) lesznek elérhetőek.

(Az időadatokat a Vega Csillagászati Egyesület jóvoltából, a szervezet www.vcse.hu honlapján közölt, *Almanach a 2012. évrre* című összeállítása alapján tüntettem föl.)

■ REZSABEK NÁNDOR

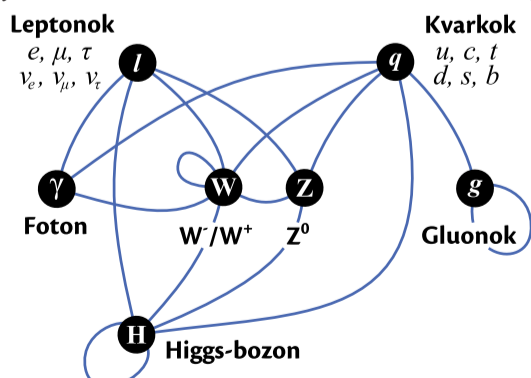
Kvantum Fantum és az isteni szikra

Van egy régi kedves mesejátékom, *Kvantum Fantum csapdája* a címe, az akkorszoporkázó páros, Muszty-Dobay remekműve. Mikor meghallottam, hogy ráleltek az „isteni részecskére” (tudniillik egy eddig hiányzó részecskére), rögtön ez ugrott be.

A lemez '84-ben készült olyan neves művészek közreműködésével, mint Gál-völgyi János, Csákányi László, Haumann Péter, Paudits Béla... A Vasatom-lakótelepen elektronkölykök ugrádoznak, töltekeznek a világ jelenségeivel, Proton papa és Neutron mama védőszárnyai alatt. De jaj, a vaskos valósággal is ütközni kényszerülnek, elektronhúgukat elragadja az ördögi, neosztalinista hajlamú Kvantum Fantum szippantóberendése... és innét egy tanmese, a bölcs kezdetben potenciálgödörbe taszított, de aztán onnan kiszabadított –

Mimikron-apó isteni beavatkozásával...

Ilyesféle isteni beavatkozás eredménye lehet

Az elemi részecskék kölcsönhatásainak egyszerűsített ábrázolása a standard modell szerint – ugye érthető?

az a csoda is, hogy a genfi tudósok rátaáltak a rég kutatott részecskére. A sok „bájos” építőelem között részecskegyorsítóban hadronütöktetéssel

leltek rá az „istenire”. Arra, amely a többi anyag tömegét meghatározza. Amely tehát a meghatározó. Viszonyítási pont, valami más, valami állandó.

A kísérletező kedv nem csupán a fizika történetében hozhat nagy felfedezéseket. Ha magunk is ráállnánk az „isteni részecskére” keresésére, megváltozna a legnagyobb „ellenséghez”, az időhöz való viszonyunk. Megkönnyebbülhetnénk. Megszűnne a nehézkedés, hisz más kerülne a fókuszba. Az időtlen, az egyedül jelenvaló, amelyhez képest mi magunk nem is vagyunk, hiába szaladozunk nyomorult kis elektronpályáinkon.

Talán efféle szemléletváltásra volna szükség egy ilyen – ha tagadja, ha nem – isteni részecskéből kiperdült és isteni részecske körül pörgő világban.

■ – KINYIK –

Ján Jančovic helytörténésszel Madách emlékművénel

LADISLAV BUKRÁN FELVÉTELE

Tisztelt többpéldányos és gyülekezeti előfizetőink, könyvvásárlóink!

Az *Evangelikus Élet* teljes körű terjesztését július 25-étől a Luther Kiadó megbízásából a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Így az egy példányos egyéni előfizetők mellett immár a többpéldányos egyéni előfizetők és a gyülekezetek is az új terjesztőn keresztül kaphják meg az újságot.

Mint ahogy azt már az egy példányos egyéni előfizetőink közül néhányan megtapasztalhatták, a terjesztőváltás nem zökkenőmentes, így türelmet és együttműködést kérünk azon előfizetőinktől, akiket e változás – átmenetileg – esetleg hátrányosan érint.

Kérjük, ha a lap kézbesítésében fennakadást tapasztalnak (ha hetilapunk késve vagy egyáltalán nem érkezik meg), azt – gyülekezeti és többpéldányos előfizetőink – haladéktalanul jelezzék az alábbi elérhetőségeken:

MediaLOG Logisztikai Zrt. ügyfélszolgálat – telefon: 80/106-000, e-mail: ugyfelszolgalat@media-log.hu.

Luther Kiadó – 1085 Budapest, Üllői út 24.; telefon: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu.

A könyvek kézbesítését július 25-étől szintén a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Az esetlegesen felmerülő problémákat a fenti elérhetőségeken tudják jelezni.

Szíves megértésüket ezúton is köszönjük.

▶ LUTHER KIADÓ

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Közös asztal tábor

Ebben az évben is megtartjuk cigány–magyar missziós táborunkat Nyírtelek-Görögszálláson augusztus 17–21. között. A tábor témája a „győzelem” lesz. Az áhítatokat, a sok éneklést érdekes programok egészítik ki. Ellátás tekintetében egyszerű tábori körülményekre (tömegszállás, matracok, családoknál elhelyezés) kell számítani.

Jelentkezési határidő: július 29. Jelentkezni, érdeklődni lehet *Bakay Péternél* (20/824-5742, pbakay@gmail.com). Minden felnőtt érdeklődőt szeretettel várunk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 15.)

Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket. 1Jn 4,19 (5Móz 33,3; Mt 28,16–20; Róm 6,3–8/9–11; Zsolt 119,113–120) Ez a mindent megelőző s mindent túlélő szeretet, amelyre az 1Kor 13 himnusza is utal, nem a mi találmányunk, nem tőlünk ered. Csak próbálkozunk ezzel élni, meríteni időnként igazi forrásából, ebből kölcsönözve a magunk hasznára, hogy mi is szeretettek lehessünk. A „szeretés” Isten ajándéka arra, hogy ezzel – mint romlatlan kincsekkel – kereskedhessünk: a magányból, az elveszettségéből kiváltani magunkat s magunknak másokat.

Hétfő (július 16.)

Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok. 1Kor 15,10 (Ézs 26,12; 2Móz 14,15–22; Mk 3,1–6) A képzett teológus, a tüzzel-vassal hitet védő Saul s a mégis „legkisebb” apostol (9. v.), Pál boldog föllélegzése: Isten kegyeltje vagyok! Micsoda kiváltság! S mikén mehetett keresztül? A keresztyénektől korábban elválasztó véres múltja sötétjéből ebbe a csipkebokorból fölcsapó lángvilágosságba – „vagyok, ami vagyok” – csak a kegyelem emelhetette át.

Kedd (július 17.)

Jézus meglátta a nagy sokaságot, megszánta őket, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélkül való juhok, és kezdte őket sok mindenre tanítani. Mk 6,34 (Zsolt 10,14a; ApCsel 2,32–40; Mk 3,7–12) Hogyan lendül működésbe, és érik világot átfogó misszióvá a testté lett Ige? Szívbeli irgalommal és testi táplálékkal, szellemi erővel és a fizika erőinek legyőzésével, a halászok „sok mindenre” tanításával, betegek gyógyításával...

Szerda (július 18.)

Egy vakot vittek Jézushoz, és kérték, hogy érintse meg. Mk 8,22 (Zak 8,21; ApCsel 16,23–34; Mk 3,13–19) Bétsaidai volt Fülöp, Péter és András is, csakúgy, mint ez a vak, akit a názáreti követőiről elhíresült falu népe vezetett, hogy megérintse. Krisztus különös beavatkozása a vakot látóvá, a falut pedig híressé (hívókké?) tette. Nain, Gadara, Kána, Bétsaida és más csodák helyszínei mára turisztikai célpontok lettek. Ha van rá pénzed, magad is oda utazhatsz, hogy járjad utcáit, érinthesd köveit és fáit, s hogy levegője téged is megérintsen... De őt meglátod-e?

Csütörtök (július 19.)

Isten nagyobb a mi szívünknel, és mindent tud. 1Jn 3,20 (Jób 28,24; Mt 18,1–6; Mk 3,20–30) „...megjelent az élet, mi pedig láttuk, és bizonyosságot teszünk róla” (1Jn 1,2) – vallja János örömmel, hiszen szeretett tanítványként maga is megtapasztalta a bennünket elítélő szívünknel nagyobb szeretetet. Aki a büntetőjogról „mindent tud”, az jogerősen elítélhet; s ne legyenek kétségeid, nem kell a „szívével” látnia. Isten igazsága nem teszi érvénytelenné a földi joggyakorlatot, hanem még előtte megszabadít téged – a földi bírótól.

Péntek (július 20.)

Üldezők vagyunk, de nem elhagytak, letipornak, de el nem veszünk. 2Kor 4,9 (Dán 6,11; Jn 19,31–37; Mk 3,31–35) A keresztyén egyház szerepe, küldetése valójában sehol és semmikor nem volt maradéktalanul elfogadott. Jézus botrányos kereszthalálától kezdve a 2Kor 4-ben leírt kísérlet útját, a világ részéről koronként és földrésenként változó, mérsékelt vagy heves ellenállással. Az egész egy hadüzenettel kezdődött: Jézus föltámadt a halottak közül!

Szombat (július 21.)

Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. Róm 5,1 (Zsolt 111,9; Jel 3,1–6; Mk 4,1–9) A lutheri reformáció – mint a legújabb szövetség – valójában újabb békekötés Istennel, amelyre a választott nép pusztai vándorlása során annyi példa volt. E békesség ára pedig ki sem fejezhető, mert az „ingenyre” nincsenek számok: hitelre ment. Krisztusért van hitelünk Istennel.

■ MÁTIS ANDRÁS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 15-étől július 22-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
09.05 / m1 „Így szól az Úr” A Biblia üzenete	07.35 / Duna Tv Századfordító magyarok Cziffra György zongoraművész	07.15 / Duna World Határtalanul magyar Kinek a szíve odahúz... – A moldvai csángó oktatási program	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása
10.45 / m1 Evangelikus magazin	12.05 / Bartók rádió Hangverseny délidőben A Prágai Rádió Szimfonikus Zenekara játszik	13.30 / Kossuth rádió Az Úr közel! A baptista egyház féléórása	16.30 / Pax Tv Chicken Fly (koncertfilm)
11.30 / m1 Mai hitvallások Dr. Kamp Salamon	13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangelikus egyház féléórása	15.00 / Pax Tv Mint a Jézus Krisztus jó vitéze Soos Géza regényes élete (dokumentumfilm)	19.35 / Duna Tv Sophie szerint a világ Katalónia
14.00 / Pax Tv Felekezeti zsoltszóló Beszélgetéssorozat – Nemeshegyi Péter jezsuita szerzetes, Schweitzer József nyugalmozott főrabbi és Ha- fenscher Károly evangelikus lelkész részvételével	14.15 / Pax Tv A béke gyermeke (ismeretterjesztő film)	16.00 / Duna Tv Az idő fényképe Orbán Balázs nyomában Fekete Zsolt fotóművész (magyar ismeretterjesztő film)	22.00 / Pax Tv J. S. Bach: János-passió (koncertfilm)
15.05 / Bartók rádió Jubilato Deo Benne: Bach: Jesu, meine Freude – motetta, BWV 227.	19.35 / Duna Tv Sophie szerint a világ Andalúzia	19.35 / Bartók rádió Salieri: Falstaff, avagy a háromszoros csúffá tétel (kétfelvonásos opera)	23.00 / Bartók rádió Jazzport Válogatás Sergio Mendes, Paco de Lucía, John McLaughlin és Al Di Meola közös felvételeiből
21.00 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete	22.30 / Bartók rádió HanglátékTér T. S. Eliot: Átokföldje 23.02 / Bartók rádió Live Jazz Rost Andrea a pódiumon		23.05 / m1 Koncertek az A38 hajón Special Providence, Barabás Lőrinc Quartet
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
07.35 / Duna Tv Darabokra szaggattatol Beszélgetés Teleki Gemma grófnővel (magyar dokumentumfilm- sorozat)	07.15 / Duna World Határtalanul magyar „Közöttünk élnek” – A Bécsi Napló története	11.00 / m1 KorTárs A csokidízájn	10.30 / Duna Tv Evangelikus istentisztelet közvetítése a fonyódligeti Szélróza találkozóóról
09.20 / Pax Tv Egyházzenei áhítat – Bonyhád Egyházzenei műsor	07.35 / Duna Tv Századfordító magyarok Hamvas Béla	12.15 / Duna Tv Száműzött magyar irodalom Gyóni Géza	14.05 / m2 Az evangelikus egyház szeretetszolgálat
11.40 / Duna World Mazsola és Tádé (magyar mesesorozat)	11.35 / Duna World Kíváncsi Fánca (magyar mesesorozat)	17.55 / Duna World Jel a világ számára (magyar dokumentumfilm)	15.05 / Bartók rádió Jubilato Deo Évszázadok egyházi muzsikája
16.00 / Duna Tv Pompeji és a rómaiak mindennapi élete (olasz dokumentumfilm)	12.00 / Pax Tv Promise (koncertfilm)	18.10 / m2 A kis Amadeus – Az ifjú Mozart kalandjai (német rajzfilmsorozat, 2006)	16.10 / m2 Édes Anna (magyar tévéfilm)
19.35 / Bartók rádió Lajkó István zongorázik	15.05 / Duna Tv Hagyaték (magyar magazinnűsor, 2012)	19.30 / Duna Tv Születésnap Cseh Tamás-emlékest – Bárka Színház, 2010	19.35 / Duna Tv Az ördög és a tízparancsolat (francia–olasz játékfilm, 1962) (115’)
23.00 / Duna Tv MűpArt Classic – Love Story A Chanticleer énekegyüttes (USA) hangversenye (2012)	22.15 / Duna Tv Koncertek az A38 hajón Quimby, Bin-Jip	22.45 / m1 A Bécsi Filharmonikus Zenekar nyári hangversenye a schönbrunni kastély parkjából	20.15 / m1 Büszkeség és balítélet (francia–angol romantikus dráma, 2005) (121’)

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.

Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségi titkárság: (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.ballal@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).

Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (velet@kgyt.hu).

Rovatvezetők: Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (haf@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Szerkesztőbizottság: Adami Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhl Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Pályázat: gimnáziumi állások

A Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium (1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.) az alábbi szakos tanárok pályázatát várja: *biológia, kémia, matematika, fizika*. Pályázni lehet egyetemi szintű, kétszakos tanári diplomával, a felsorolt szakok párosításával. Ezenkívül *könyvtárosi* állásra is várunk jelentkezőket, akiknél előnyt jelent a pályázatírásban szerzett gyakorlat.

A pályázathoz csatolni kell:

- önéletrajzot,
- végzettséget igazoló okiratot (diplomamásolatot).

Lelkészi ajánlás a pályázat elbírálásánál előnyt jelent. A pályázatok alapján alkalmazásra elfogadott jelölteket behívjuk egy beszélgetésre.

A pályázatot 2012. augusztus 15-ig kérjük a hajdo.akos@gmail.com e-mail címre küldeni.

Az állás elfoglalásának ideje: 2012. augusztus 27.

